

2.1.2017

VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN TUNNISTUSPERIAATTEET

Väestörekisterikeskus varmentajana

Väestörekisterikeskus (VRK) toimii valtiovarainministeriön hallinnonalalla. VRK on henkilörekisteriä ylläpitävä viranomais, jonka väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen tehtävä on tuottaa varmennettuja sähköisen asioinnin palveluita. Väestörekisterikeskus on toiminut myös terveydenhuollon lakisääteisenä varmentajana 1.12.2010 alkaen ja sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisenä varmentajana 1.4.2015 alkaen (laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007), laki sähköisestä lääkemääräyksestä (61/2007) sekä laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (661/2009). Väestörekisterikeskuksen Digitaaliset palvelut –yksikkö ja ICT Palvelut –yksikkö vastaavat viraston varmennetoiminnasta. VRK:ta ja varmennepalvelutoimintaa koskevaa tietoa on saatavilla osoitteista <http://vrk.fi> ja <https://eevertti.vrk.fi>.

VRK tuottaa korkealaatuisia sähköisessä asiointissa tarvittavia tunnistusratkaisuja yhteiskunnan eri tarpeisiin. VRK on toiminut varmentajana vuodesta 1999 tuottaen varmenteita ja niihin liittyviä palveluja julkiselle ja yksityiselle sektorille. Varmennepalveluilla turvataan tietoturvasuutta sähköisissä palveluissa sähköisten identiteettien osalta. Varmenteen avulla varmennetaan varmenteen haltijan henkilöllisyys sekä varmenteeseen sisältyvien tietojen oikeellisuus, eheys ja alkuperäisyys. Henkilön sähköinen tunnistaminen antaa kansalaisille mahdollisuuden turvalliseen, ajasta ja paikasta riippumattomaan ja joustavaan verkkoasiointiin. Myös sähköinen allekirjoitus avaa mahdollisuuden uudentyypisiin asiointitapoihin.

VRK:n varmennetietojärjestelmä ja varmennepalvelut perustuvat julkisen avaimen järjestelmään (Public Key Infrastructure eli PKI). VRK:n varmenneinfrastruktuuri muodostuu varmennejärjestelmästä, kortteihin sisältyvien varmennetietojen toimittajasta, sulkulistasta, neuvontapalvelusta ja hakemistopalvelusta. VRK:n toimintoja varmentajana ovat varmenne-, hakemisto- ja sulkupalveluiden tuottaminen, rekisteröinti sekä varmenteen sisältävän kortin valmistus ja yksilöinti. VRK vastaa koko varmennejärjestelmän toimivuudesta, myös käyttämiensä rekisteröijien ja teknisten toimittajien osalta. VRK:n Varmennepalvelut-yksikkö ylläpitää varmenteita koskevia varmennepolitiikka-, varmennuskäytäntö- ja varmennekuvausasiakirjoja, jotka ovat saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://eevertti.vrk.fi/cps>.

VRK:n toimintaa hyväksyttynä luottamuspalvelun tarjoajana (aikaisemman sääntelyn nojalla laatuvarmentaja) säätelee syyskuussa 2014 voimaan tullut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 910/2014 sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta (ns. eIDAS-asetus). Direktiivi 1999/93/EY on sisältänyt sähköisiä allekirjoituksia koskevan sääntelyn. eIDAS-asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta ja sitä on sovellettu 1.7.2016 alkaen.

2.1.2017

Edellä mainittua EU-säätelyä täydentää komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1502, teknisten vähimmäiseritelmien ja -menettelyjen vahvistamisesta sähköisen tunnistamisen menetelmien varmuustasoja varten sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti (ns. varmuustasoasetus). Varmuustasoasetuksen vaatimukset täyttäessään palveluntarjoaja profiloituu Suomessa sähköisten tunnistuspalvelujen osalta korotetun tai korkean varmuustason mukaisena palveluntarjoajana. VRK tarjoaa korkean varmuustason mukaisia sähköisiä tunnistuspalveluja.

Kansallisessa laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista (617/2009), jäljempänä tunnistus- ja luottamuspalvelulaki, säädetään vahvan sähköisen tunnistamisen palvelujen tarjoamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista, mm. sähköisestä allekirjoituksesta, ja niiden oikeusvaikutuksista. Lakia on muutettu vastaamaan eIDAS-asetuksen vaatimuksia (ent. laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista) ja muutokset ovat tulleet voimaan 1.7.2016 alkaen.

Edellä mainitussa lainsäädännössä määriteltujen turvallisen allekirjoituksen luomisvälineen (SSCD/QSCD) ja hyväksytyn varmenteen avulla tehdyille kehittyneelle sähköiselle allekirjoitukselle taataan tasavertainen asema perinteisen käsintehtyn allekirjoituksen kanssa.

VRK on tarjonnut varmennepohjaisia tunnistusvälineitä vuodesta 1999 lähtien ja toiminut laatuvarmentajana 31.3.2003 lukien. Direktiivin 1999/93/EY ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tuotettuja VRK:n laatuvarmenteita pidetään eIDAS-asetuksen mukaisina sähköisten allekirjoitusten hyväksyttynä varmenteina niiden voimassaolon päättymiseen saakka. VRK:ta varmennepalvelujen tarjoajana pidetään eIDAS-asetuksen mukaisena hyväksyttynä luottamuspalvelun tarjoajana (mm. sähköisten allekirjoitusten hyväksyttyjen varmenteiden tarjoajana) VRK:n osoittaessa täyttävänsä hyväksytyn luottamuspalvelun tarjoajalle asetetut vaatimukset. Direktiivin 1999/93/EY ja kansallisen lainsäädännön mukaisia laatuvarmenteita myöntäneen varmennepalvelujen tarjoajan on toimitettava valvontaelimelle, Viestintävirastolle, vaatimustenmukaisuuden arviointikertomus viimeistään 1. päivänä heinäkuuta 2017. Kyseistä varmennepalvelujen tarjoajaa pidetään eIDAS-asetuksen mukaisena hyväksyttynä luottamuspalvelun tarjoajana siihen saakka ja sen jälkeen, kun vaatimustenmukaisuuden arviointikertomus on toimitettu ja valvontaelin on saattanut hyväksyen loppuun sen arvioinnin.

VRK noudattaa julkisyhteisönä Suomen perustuslaissa (731/1999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta annetussa asetuksessa (1030/1999), valtioneuvoston asetuksessa tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010), väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009), henkilötietolaissa (523/1999), hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016) ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) olevia salassapitoa, julkisuutta, tietosuoja ja tietoturvaa koskevia säännöksiä. Väestörekisterikeskuksen perustehtävänä on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen ja varmennetun sähköisen asioinnin palvelujen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Väestörekisterikeskus edistää toiminnallaan yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista. Sopimuksella ei voida poiketa lainsäädännön VRK:lle asettamista pakottavista velvoitteista.

2.1.2017

Väestörekisterikeskuksen varmenteet

Väestörekisterikeskuksen tuottamia varmenteita ovat kansalaisvarmenne henkilökortille, organisaatiovarmenne organisaatiokortille, tilapäisvarmenne varakortille sekä sosiaali- ja terveydenhuollon varmenteet: ammattivarmenne sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortille, palvelujen antajien henkilötoimijavarmenne sosiaali- ja terveydenhuollon toimijakortille ja sosiaali- ja terveydenhuollon muun henkilöstön varmenne sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstökortille. Kansalaisvarmenne, organisaatiovarmenne, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattivarmenne, palvelujen antajien henkilötoimijavarmenne, sosiaali- ja terveydenhuollon muun henkilöstön varmenne ja tilapäisvarmenne koostuvat varmenneparista, jolla on kaksi eri käyttötarkoitusta: todentamis- ja salausvarmenne ja allekirjoitusvarmenne, todentamis- ja salausvarmenteen ollessa tunnistus- ja luottamuspalvelulain mukainen vahvan sähköisen tunnistamisen väline ja allekirjoitusvarmenteen ollessa eIDAS-asetuksen ja tunnistus- ja luottamuspalvelulain mukainen hyväksytty varmenne. Henkilöllisyyden oikeellisuuden varmistaa Väestörekisterikeskus.

Varmennetta haetaan käymällä henkilökohtaisesti rekisteröijänä toimivan viranomaisen luona tai organisaation rekisteröintipisteessä. Tunnistus- ja luottamuspalvelulain nojalla ja palveluntarjoajan sähköisten asiointipalvelujen sen mahdollistaessa olemassa olevan vahvan sähköisen tunnistusvälineen avulla voi hakea vastaavan tasoista sähköistä tunnistusvälinettä. Luonnollisen henkilön tunnistaminen tulee tehdä sähköisesti siten, että sähköisen tunnistamisen varmuustasoasetuksessa säädetyt vaatimukset täyttyvät. Henkilön henkilöllisyyden varmentaminen voi perustua vahvaan sähköiseen tunnistusvälineeseen. Lisäksi henkilöllisyyden varmentaminen voi perustua julkisen tai yksityisen tahon aiemmin muuhun tarkoitukseen kuin vahvan sähköisen tunnistusvälineen myöntämiseen käyttämään menettelyyn, jonka Viestintävirasto hyväksyy menettelyä koskevien säännösten ja viranomaisvalvonnan perusteella tai tunnistuspalvelun vaatimustenmukaisuuden arvioineen arviointilaitoksen vahvistuksen perusteella.

VRK:n varmennepalveluja ja varmenteiden rekisteröintiprosessia kehitetään vastaamaan sähköisen asiointin vaatimuksiin ja palvelujen kehittyessä varmennetta voi tulevaisuudessa hakea myös sähköisesti.

Kansalaisvarmenne henkilökortille

Kansalaisvarmenne on standardimuodossa kerrottu henkilötieto, sähköinen henkilöllisyys. Se sisältää mm. etu- ja sukunimen sekä sähköisen asiointitunnuksen.

Kansalaisvarmenne voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle sekä ulkomaalaiselle, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ja jonka henkilöllisyys on luotettavasti todennettu. Lisäksi edellytetään, että ulkomaalaisella on voimassa oleva oleskelulupa tai oleskelukortti taikka että hänen oleskeluoikeutensa on rekisteröity.

Kansalaisvarmenne voidaan myöntää ja tallettaa erilaisille teknisille alustoille kuten henkilökortin sirulle.

Kansalaisvarmennetta voidaan käyttää henkilön sähköiseen tunnistamiseen, tiedon salaukseen ja sähköiseen allekirjoitukseen. Kansalaisvarmennetta voidaan käyttää käyttötarkoituksensa mukaisesti rajoituksitta sekä hallinnollisissa että yksityisten organisaatioiden tarjoamissa sovelluksissa ja palveluissa.

Kansalaisvarmenne sisältää yksilöivänä tunnistetietona sähköisen asiointitunnuksen.

2.1.2017

Henkilökorttiin sisältyvän kansalaisvarmenteen hakemiseen sovelletaan henkilökorttilakia (henkilökorttilaki (829/1999) on kumottu L:lla 25.8.2016/663, joka on voimassa 1.1.2017 alkaen. Lain 10 §:ää *Henkilökohtainen läsnäolo henkilökorttia sähköisesti haettaessa* sovelletaan kuitenkin vasta 1.4.2017 alkaen.). Henkilökorttia haetaan poliisilta. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tulee saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse hakemuksen täydentämistä varten, jollei henkilökorttilain 10 §:stä muuta johdu. Hakijan ei tarvitse saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse henkilökorttia sähköisesti haettaessa esimerkiksi silloin, jos hakijalle on aikaisemmin myönnetty säädetyt vaatimukset täyttävä henkilökortti (tai Suomen kansalaiselle passi), jota haettaessa hakija on henkilökohtaisesti asioinut viranomaisen luona. Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea henkilökorttia Suomen suurlähetystöltä, lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta ja sellaiselta muulta Suomen edustustolta, jossa myönnetään passeja ja jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen ulkoasiainministeriö on oikeuttanut myöntämään henkilökortteja (Suomen edustusto). Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä haettaessa henkilökorttia Suomen edustustolta eikä hakemusta voida panna vireille sähköisesti.

Henkilökortti on virallinen henkilöllisyyden osoittava asiakirja. Lisäksi korttia voi käyttää passin sijasta virallisena matkustusasiakirjana EU-maissa, Sveitsissä, San Marinossa ja Liechtensteinissa.

Kansalaisvarmennetta haetaan henkilökortin hakemisen yhteydessä käymällä henkilökohtaisesti rekisteröijänä toimivan poliisiviranomaisen luona, ulkomailla Suomen edustustolta, tai sähköisesti. Haettaessa kansalaisvarmennetta henkilökohtaisesti poliisiviranomaisen luona tai Suomen edustustolta henkilöllisyys tarkistetaan voimassa olevasta, poliisin myöntämästä henkilöllisyyden osoittavasta asiakirjasta, joita ovat henkilökortti ja passi. Hyväksyttäviä tunnistamisasiakirjoja ovat myös Euroopan talousalueen jäsenvaltion, Sveitsin tai San Marinon viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi tai henkilökortti ja muun valtion viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi. Jos kansalaisvarmenteen sisältävää ulkomaalaisen henkilökorttia hakevalla ei ole esittää voimassa olevaa henkilöllisyyttä osoittavaa asiakirjaa, hänen tulee esittää voimassa oleva oleskelulupakortti tai oleskelukortti. Hakemuksen vastaanottava viranomainen saa tällöin ottaa hakijalta sormenjäljet ja verrata niitä oleskelulupakortin tai oleskelukortin tekniseen osaan talletettuihin sormenjälkiin hakijan henkilöllisyyden todentamiseksi. Jos hakijalla ei ole em. asiakirjoja, poliisi tunnistaa hakijan henkilöllisyyden muilla tavoin. Tieto tunnistustavasta merkitään hakemuslomakkeeseen ja rekisteröintipisteen virkailija vahvistaa omalla allekirjoituksellaan, että henkilöllisyyden tunnistus on tapahtunut. Henkilön esittämiä tietoja verrataan Väestötietojärjestelmän tietoihin.

Organisaatiovarmenne organisaatiokortille

Väestörekisterikeskus tuottaa yritysten ja organisaatioiden käyttöön organisaatiokortteja. Organisaatiokorteilla olevista varmenteista käytetään nimitystä organisaatiovarmenne. Sen avulla voidaan osoittaa henkilön yhteys yritykseen, yhteisöön tai muuhun organisaatioon.

Organisaatiovarmenne mahdollistaa myös laissa määritellyn kiistämättömän sähköisen allekirjoituksen tekemisen sekä tietoverkon käyttäjien todentamisen. Organisaatiovarmenteeseen voidaan lisäksi sisällyttää organisaation käytössä oleva sähköpostiosoite, jolloin varmenne soveltuu sähköpostien allekirjoittamiseen ja salaamiseen sekä organisaatiovarmenteen sisältävällä organisaatiokortilla tapahtuvaan verkkokirjautumiseen.

2.1.2017

Organisaatiovarmennetta haetaan käymällä henkilökohtaisesti rekisteröijänä toimivassa rekisteröintipisteessä. Varmennetta haettaessa henkilöllisyys tarkistetaan voimassa olevasta, poliisin myöntämästä henkilöllisyyden osoittavasta asiakirjasta, joita ovat henkilökortti ja passi, tai 1.10.1990 jälkeen myönnetystä ajokortista. Hyväksyttäviä tunnistamisasiakirjoja ovat myös Euroopan talousalueen jäsenvaltion, Sveitsin tai San Marinon viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi tai henkilökortti, Euroopan talousalueen jäsenvaltion viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämä voimassa oleva ajokortti ja muun valtion viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi. Viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämää voimassa olevaa ajokorttia saa käyttää tässä tarkoitettuna hyväksyttävänä henkilöllisyyden osoittavana asiakirjana 31. päivään joulukuuta 2018. Jos hakijalla ei ole em. asiakirjoja, poliisi voi tunnistaa hakijan henkilöllisyyden muilla tavoin. Tieto tunnistustavasta merkitään hakemuslomakkeeseen ja rekisteröintipisteen virkailija vahvistaa omalla allekirjoituksellaan, että henkilöllisyyden tunnistus on tapahtunut.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilövarmenteet sosiaali- ja terveydenhuollon toimikorteille

Väestörekisterikeskus tuottaa julkisen ja yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä apteekkien terveydenhuollon ammattihenkilöille ja muulle henkilöstölle, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antajille ja apteekkien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuville organisaatioille ja niiden henkilöstölle sosiaali- ja terveydenhuollon henkilövarmenteen sisältäviä sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortteja. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilövarmenteen sisältävän sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortin avulla osoitetaan henkilön yhteys yritykseen, yhteisöön tai muuhun organisaatioon.

Väestörekisterikeskus tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortin sirulle sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattivarmenteen. Ammattivarmenne on tarkoitettu julkisessa ja yksityisessä sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä aptekeissa työskentelevien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 817/2015) käyttöön.

Väestörekisterikeskus tuottaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon toimijakortin sirulle palvelujen antajien henkilötoimijavarmenteen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstökortin sirulle sosiaali- ja terveydenhuollon muun henkilöstön varmenteen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilövarmenne mahdollistaa laissa määritellyn kiistämättömän sähköisen allekirjoituksen tekemisen sekä tietoverkon käyttäjien todentamisen. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilövarmenteeseen voidaan lisäksi sisällyttää organisaation käytössä oleva sähköpostiosoite, jolloin varmenne soveltuu sähköpostien allekirjoittamiseen ja salaamiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilövarmenteen sisältävällä sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortilla tapahtuvaan verkkokirjautumiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilövarmennetta haetaan käymällä henkilökohtaisesti rekisteröijänä toimivassa rekisteröintipisteessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilövarmennetta haettaessa henkilöllisyys tarkistetaan voimassa olevasta, poliisin myöntämästä henkilöllisyyden osoittavasta asiakirjasta, joita ovat henkilökortti ja passi, tai 1.10.1990 jälkeen myönnetystä ajokortista. Hyväksyttäviä tunnistamisasiakirjoja ovat myös Euroopan talousalueen jäsenvaltion, Sveitsin tai San Marinon viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi tai henkilökortti, Euroopan talousalueen jäsenvaltion viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämä voimassa oleva ajokortti ja muun valtion viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi. Viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämää voimassa olevaa ajokorttia saa käyttää tässä tarkoitettuna hyväksyttävänä henkilöllisyyden osoittavana asiakirjana 31. päi-

2.1.2017

vään joulukuuta 2018. Jos hakijalla ei ole em. asiakirjoja, poliisi tunnistaa hakijan henkilöllisyyden muilla tavoin. Tieto tunnistustavasta merkitään hakemuslomakkeeseen ja rekisteröintipisteen virkailija vahvistaa omalla allekirjoituksellaan, että henkilöllisyyden tunnistus on tapahtunut.

Terveystieteiden ammattihenkilön ammattioikeuden voimassaolo tarkistetaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ylläpitämästä terveystieteiden ammattihenkilöiden keskusrekisteristä (Terhikki). Jos varmenteen hakijalla ei ole voimassaolevaa Terhikki-rekisteriin merkittyä ammattioikeutta, varmennetta ei myönnetä.

Kaikki sosiaalihuollon laillistetut ja nimikesuojatut ammattihenkilöt merkitään Valviran ylläpitämään sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin (Suosikki). Sosiaalihuollon ammattihenkilöillä on vuoden 2017 loppuun saakka aikaa hakea laillistamista tai nimikesuojausta. Kaikki sosiaalihuollon ammattihenkilöt tulevat löytymään Suosikki-rekisteristä vuoden 2018 alussa. Jos varmenteen hakijalla ei ole voimassaolevaa, Valviran rekisteriin merkittyä ammattioikeutta, varmennetta ei myönnetä.

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattivarmenteeseen ja ammattikorttiin merkitään vain yksi hakijan valitsema ammattioikeus, mikäli hakijalla on useita voimassaolevia ammattioikeuksia.

Palvelujen antajien henkilötoimijavarmenteiden ja sosiaali- ja terveystieteiden muun henkilöstön varmenteiden hakijoiden osalta vaaditaan hakijoiden ja heidän edustamiensa organisaatioiden välisen yhteyden todentamista. Varmenteen hakijan ja hänen edustamansa organisaation yhteys todennetaan kyseisen organisaation hakijalle luovuttamasta paperimuotoisesta todistuksesta.

Tilapäisvarmenne varakortille

Väestörekisterikeskus tuottaa tilapäiseen käyttöön tilapäisvarmenteet, jotka voidaan tallentaa erilaisille toimikortteille.

Varakortti on Väestörekisterikeskuksen tuottama, tilapäiskäyttöön tarkoitettu korttiratkaisu organisaatioita varten. Toteutukseltaan se on joustava, sillä varmenteet voidaan ladata kortille etäyhteyden avulla. Varakortit tilataan toimikorttitilauksen yhteydessä tai tarvittaessa erikseen.

Tilapäisiä tarpeita syntyy esimerkiksi, kun toimikortti on vielä tuotannossa, on jäänyt kotiin tai on hävinnyt.

Lisäksi varakorttia voidaan käyttää tunnistamisessa ja käyttöoikeushallinnassa tilapäistyöntekijöiden korttina (lyhyessä työsuhteessa) ja koulutettavien korttina. Varakortteja voidaan käyttää myös allekirjoittamiseen.

Tilapäisvarmennetta haetaan käymällä henkilökohtaisesti rekisteröijänä toimivassa rekisteröintipisteessä. Varmennetta haettaessa henkilöllisyys tarkistetaan voimassa olevasta, poliisin myöntämästä henkilöllisyyden osoittavasta asiakirjasta, joita ovat henkilökortti ja passi, tai 1.10.1990 jälkeen myönnetystä ajokortista. Hyväksyttäviä tunnistamisasiakirjoja ovat myös Euroopan talousalueen jäsenvaltion, Sveitsin tai San Marinon viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi tai henkilökortti, Euroopan talousalueen jäsenvaltion viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämä voimassa oleva ajokortti ja muun valtion viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi. Viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämää voimassa olevaa ajokorttia saa käyttää tässä tarkoitettuna hyväksyttävänä henkilöllisyyden osoittavana asiakirjana 31. päivään joulukuuta 2018. Jos hakijalla ei ole em. asiakirjoja,

2.1.2017

poliisi voi tunnistaa hakijan henkilöllisyyden muilla tavoin. Tieto tunnistustavasta merkitään hakemuslomakkeeseen ja rekisteröintipisteeseen virkailija vahvistaa omalla allekirjoituksellaan, että henkilöllisyyden tunnistus on tapahtunut.

Sähköinen allekirjoitus

Väestörekisterikeskuksen kansalaisvarmenteiden, organisaatiovarmenteiden, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattivarmenteiden, palvelujen antajien henkilötoimijavarmenteiden ja sosiaali- ja terveydenhuollon muun henkilöstön varmenteiden sisältämillä allekirjoitusvarmenteilla on mahdollista tehdä eIDAS-asetuksen ja tunnistus- ja luottamuspalvelulain mukaisia sähköisiä hyväksytyjen varmenteiden allekirjoituksia. Varmenteen käytöllä sähköisessä allekirjoituksessa tarkoitetaan sekä yksityisen avaimen käyttöä allekirjoituksessa että julkisen avaimen ja varmenteen käyttöä allekirjoituksen todentamisessa. Varmenteen tietosisällössä käyttötarkoituksen määräävä kenttä määrittelee varmenteisiin liittyvän avaimen käyttötarkoituksen (sähköinen allekirjoitus). Avaimen käyttö rajataan vain käyttötarkoitukseensa, sähköiseen allekirjoitukseen tarkoitettua avainta tulee siis käyttää vain tähän tarkoitukseen eikä esimerkiksi todentamiseen ja tiedon salaukseen.

Hakemistopalvelu

Hakemistopalvelu on julkinen Internet-palvelu, josta on saatavilla Väestörekisterikeskuksen myöntämät, julkisessa hakemistossa julkaistut varmenteet sekä sulkulistat. Hakemistopalvelu on saatavissa osoitteesta <ldap://ldap.fineid.fi> ja <https://eevertti.vrk.fi/varmennehakemisto>. Vanhentuneet ja suljetut varmenteet poistetaan hakemistopalvelusta.

Hakemistopalvelun käyttö ei edellytä tunnistautumista palveluun.

Sulkupalvelu

Väestörekisterikeskuksen varmenteiden sulkupalvelu ottaa vastaan varmenteen sulkupyynnöjä.

Varmenteiden sulkupalvelussa suljetaan varmenteet, jotka varmenteen haltija tai joku muu varmenteen haltijan puolesta (esimerkiksi varmenteen haltijan työnantaja) pyytää suljetta- vaksi ennen varmenteen voimassaoloajan päättymistä. Sulkupalvelun työntekijä tunnistaa sulkupyynnön tekävän henkilön. Sulkupalvelu on ympärivuorokautinen, vuoden jokaisena päivänä toimiva 24/7 –palvelu. Suljettujen varmenteiden sarjanumerot ja tieto sulkemis- ajankohdasta julkaistaan sulkulistalla.

Sulkupalvelu

Sulkupalvelu 24h/7pv, mikäli korttisi katoaa tai varastetaan, numerosta:

0800 162 622 (maksuton Suomesta soittaessa)

+358 800 162 622 ulkomailta soittaessa (+ paikallisen operaattorin veloitus)

2.1.2017

Neuvontapalvelu

Neuvontapalvelusta saa lisätietoja varmenteiden käytöstä ja apua mm. kortinlukijan ja kortinlukijaohjelmiston asentamisen yhteydessä esiintyvissä ongelmatilanteissa sekä myös käyttöönoton yhteydessä esiintyvissä yleisimmissä ongelmatilanteissa, kuten PIN-tunnuslukujen käytössä ja vaihtamisessa sekä lukkiutuneen PIN- tunnusluvun vapauttamisessa.

Puhelinneuvonta palvelee maanantaista perjantaihin klo 8.00 – 21.00 ja lauantaisin klo 9.00 – 15.00. Palvelu on suljettu sunnuntaisin ja arkipyhinä. Puhelinneuvonta palvelee palvelunumerosta, joka ohjautuu Kansalaisneuvonnan puhelinpalveluun:

0600 9 6160 (pvm/mpm)

Asiointi on mahdollista myös sähköisesti osoitteessa <http://www.kansalaisneuvonta.fi>. Palvelusivu tarjoaa erilaisia palvelukanavia asiointille.

Tuotteiden ja palvelujen hinnat

Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksupöytäkirjoissa (150/1992).

Väestörekisterikeskuksen julkisoikeudellisten tuotteiden ja palvelujen hinnat määräytyvät kulloinkin voimassa olevan valtiovarainministeriön asetuksen Väestörekisterikeskuksen suoritteiden maksuista mukaisesti. Lisäksi Väestörekisterikeskuksen julkisoikeudellisten tuotteiden ja palvelujen hinnoista säädetään kulloinkin voimassa olevassa sisäministeriön asetuksessa poliisin suoritteiden maksullisuudesta.

Väestörekisterikeskuksen liiketaloudellisten tuotteiden ja palvelujen hinnat määräytyvät oheisen hinnaston mukaisesti.

Väestörekisterikeskuksen yhteistyökumppanit ja alihankkijat

Väestörekisterikeskus ja poliisi tarjoavat Suomen kansalaisille sekä ulkomaalaisille, joilla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa, poliisin myöntämän, VRK:n varmenteet sisältävän henkilökortin. Henkilökorttiin ja kansalaisvarmenteeseen liittyvää tietoa (mm. henkilökortin käyttöehdot) on saatavilla myös osoitteesta <http://www.poliisi.fi>.

Väestörekisterikeskus tarjoaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle VRK:n varmenteet sisältäviä sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortteja ja niihin liittyviä varmennepalveluja sekä yhdessä Valviran kanssa muita sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelujen tuottamiseen liittyviä palveluja.

Väestörekisterikeskuksen tekniset alihankkijat on hankittu avoimen EU-kilpailutuksen kautta ja alihankkijat toimivat Väestörekisterikeskuksen vastuulla ja lukuun.

Alihankkijoina toimivat seuraavat tietotekniikka-alan yritykset:

- Varmennetietojärjestelmä, laitteisto, ylläpito ja hallinta – Valtori (varmennetietojärjestelmän käyttöpalvelut)

2.1.2017

- Vartti-ohjelmisto, sovellushallinta – Tieto Finland Oy
- Tietoliikenne – Valtori
- Korttituotanto, kortit, yksilöinti, varmennepyyntöjen tekeminen, korttilogistiikka, ylläpito ja hallinta – Gemalto Oy ja Oberthur Technologies Finland Segenmark Oy
- Sulkupalvelu, varmenteiden sulkupalvelu loppukäyttäjille – Nets Oy
- Neuvontapalvelut - Valtiokonttorin Kansalaisneuvonta
- VRK.FINEID.FI-sivusto- varmenteiden haku- ja testauspalvelu - OptimeSys Oy
- Insta Certifier CA-ohjelmisto– Insta DefSec Oy
- Entrust CA-ohjelmisto (BIO2) - Entrust Ltd
- HSM-laitteet - Thales e-Security Ltd (nCipher Corporation Ltd)

Alihankkijat ylläpitävät henkilöstönsä osaamista palvelutuotannossa käytettyjen laitteistojen, ohjelmistojen, menetelmien ja tietoturvallisuuden osalta. Lisäksi alihankkijat huolehtivat siitä, että henkilöstö tuntee varmennepalvelun tietojenkäsittelytehtävät palvelun edellyttämällä tavalla.

Auditoinnit vuosittain ja sertifikaatit

Inspectan ISO9001 laatujärjestelmän auditointi järjestetään joka syksy. Väestörekisterikeskus toimii sertifikaatin ISO/IEC 27001 mukaisesti sekä Väestörekisterikeskuksen Varmennepalvelut-yksikkö myös sertifikaatin ISO 9001 mukaisesti.

Vuosittain toteutetaan myös seuraavat ulkopuoliset auditoinnit:

1. Inspecta
 - tietoturva (Väestörekisterikeskus)
 - laatu (Väestörekisterikeskuksen Varmennepalvelut-yksikkö)
2. Viestintävirasto
 - Väestörekisterikeskuksen Varmennepalvelut-yksikkö

eIDAS-asetuksen johdosta (asetusta sovelletaan 1.7.2016 alkaen) Viestintävirastolle on toimitettava vahvan sähköisen tunnistamisen palvelujen osalta arviointielimen (vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos, muu ulkoinen arviointilaitos taikka sisäinen tarkastuslaitos) laatima tarkastuskertomus 31.1.2017 mennessä ja luottamuspalvelujen osalta akkreditoidun ja hyväksytyn vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen laatima arviointikertomus 1.7.2017 mennessä.

Poliisin ja Valviran kanssa tapahtuvan yhteistyön nojalla Väestörekisterikeskus antaa toiminnastaan vuosittain/pyynnöstä selvityksen Poliisihallitukselle, sosiaali- ja terveysministeriölle ja Valviralle.

Väestörekisterikeskus

2.1.2017

Liitteet

Palvelukuvaus - VRK:n kansalaisvarmenne henkilökortilla tai muulla teknisellä alustalla

Varmennepalvelujen palvelukuvaus - Liiketaloudellinen

Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelujen palvelukuvaus

Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluhinnasto

Palvelukuvaus

VRK:n kansalaisvarmenne henkilökortilla tai
muulla teknisellä alustalla

8.12.2016

DOKUMENTINHALLINTA

Omistaja	
Laatinut	
Tarkastanut	
Hyväksynyt	

VERSION HALLINTA

versionro	mitä tehty	pvm/henkilö
0.1	Luonnos	27.9.2013/Taija Malinen
0.7	Luonnos	5.11.2013/Tuire Saaripuu
0.8	Luonnos	5.11.2013/Taija Malinen
0.9	Luonnos	5.11.2013/Tuire Saaripuu
0.9.1	Luonnos	20.11.2013/Tuire Saaripuu
0.9.2	Luonnos	5.12.2013/Mika Pohjolainen, Taija Malinen
0.9.3	Luonnos	23.12.2013/Anita Holkon ja Pekka Jelekäisen kommentit
1.0	Hyväksytty dokumentti	23.12.2013/Tuire Saaripuu
1.1	Luonnos, VP:n kommentit	8.12.2016/Taija Malinen
1.2	Hyväksytty dokumentti	12.12.2016Tuire Saaripuu

8.12.2016

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	4
2 Kansalaisvarmenteen hakeminen ja rekisteröinti	5
2.1 Kansalaisvarmenteen myöntäminen.....	5
2.2 Kansalaisvarmenteen hakeminen 1.4.2017 alkaen	5
2.3 Rekisteröintiprosessi.....	6
2.4 VRK:n kansalaisvarmenteen tietojen arkistointi	8
3 VRK:n varmenteiden hakemistopalvelu	8
4 Varmenteen sulkeminen.....	9
5 Neuvontapalvelu	9
6 Kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvät turvaratkaisut	9
6.1 Avainparien luominen	9
6.2 PKI-toiminnallisuudet kansalaisvarmenteen varmennealustalla ja aktivointitiedot	9
6.3 Julkisen avaimen, varmennealustatietojen ja varmennetietojen toimittaminen	10
7 Valvonta ja laadunseuranta.....	10

12.12.2016

VRK:N KANSALAISVARMENNE HENKILÖKORTILLA TAI MUULLA TEKNISELLÄ ALUSTALLA

1 Johdanto

VRK tuottaa korkealaatuisia sähköisessä asiointissa tarvittavia tunnistusratkaisuja yhteiskunnan eri tarpeisiin. VRK on toiminut varmentajana vuodesta 1999 tuottaen varmenteita julkiselle ja yksityiselle sektorille sekä vuodesta 2011 lähtien terveydenhuoltosektorille. VRK:n Varmennetietojärjestelmä ja varmennepalvelut perustuvat julkisen avaimen järjestelmään (Public Key Infrastructure eli PKI).

VRK tarjoaa varmennepalvelujaan paitsi julkisen ja yksityisen sektorin asiointipalvelujen käyttöön myös terveydenhuollon käyttöön. Käyttäjien luotettava tunnistaminen ja sähköinen allekirjoitus avaavat mahdollisuuden uudentyyppisiin asiointitapoihin. Kansalaisvarmenteen lisäksi VRK tuottaa palveluvarmenteita sekä organisaatiovarmenteita ja terveydenhuollon ammattivarmenteita työkäyttöön.

EU:n sähköisen allekirjoituksen direktiivi tuli voimaan joulukuussa 1999. Direktiivi on viimeksi implementoitu Suomen lainsäädäntöön lailla vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009). Lailla säädetään sähköisestä allekirjoituksesta ja sen oikeusvaikutuksista. Laissa määriteltyjen turvallisen allekirjoituksen luomisvälineen ja laatuvarmenteen avulla tehdyille kehittyneelle sähköiselle allekirjoitukselle taataan tasavertainen asema perinteisen käsintehtyn allekirjoituksen kanssa. VRK on toiminut laatuvarmentajana 31.3.2003 lukien.

Väestörekisterikeskus vastaa varmentajana koko Varmennetietojärjestelmän turvallisuudesta, luotettavuudesta ja toimivuudesta. Varmentaja vastaa kaikista varmennetoiminnan osa-alueista, myös varmentajan apunaan käyttämien alihankkijoiden tuottamien palveluiden ja tuotteiden luotettavuudesta ja toimivuudesta. Varmentaja vastaa toimeksiantona hankkimistaan palveluista samoin kuin olisi itse tuottanut palvelun.

VRK:n Varmennetietojärjestelmä on korkean turvatason ja laatuvarmennevaatimukset sekä poikkeusoloihin varautumisen täyttävä tietojärjestelmäkokonaisuus (kahdennetut järjestelmät hajautettuna eri konesaleihin).

Järjestelmä on käytettävissä kaikkina vuorokauden aikoina ympäri vuoden. Varmenteiden hallintojärjestelmä (Vartti) mahdollistaa varmenteiden ja korttien elinkaaren hallinnan (kortti- ja varmennetilaukset, tietokanta, rekisteröinti ja varmenteiden myöntäminen, varmennepyyntö CA:lle, varmenteiden sulkeminen, organisaatiokohtainen seuranta ja raportointi).

Varmennetietojärjestelmän palvelut ovat ympärivuorokautisessa valvonta- ja hallintapalvelussa. Varmennetietojärjestelmän CA-järjestelmällä on oma suljettu korkean turvatason tietoliikenneverkko.

12.12.2016

2 Kansalaisvarmenteen hakeminen ja rekisteröinti

VRK:n varmenteen rekisteröintiprosessi noudattaa voimassaolevaa lainsäädäntöä ja henkilökorttilakia (663/2016).

Hakija voi laittaa henkilökorttihakemuksen vireille poliisin sähköisessä asiointipalvelussa tai poliisin lupapalvelupisteessä. Henkilökorttihakemus vaatii toistaiseksi aina hakijan henkilökohtaisen käynnin lupapalvelupisteessä, vaikka se olisi laitettu vireille sähköisesti. Henkilökortin hakijan henkilöllisyys todistetaan voimassa olevalla passilla tai henkilökortilla.

VRK:n kansalaisvarmenne tilataan viranomaisen myöntämälle varmennealustalle (esim. henkilökortti, USB-token). Poliisi suorittaa kansalaisvarmenteen rekisteröinnin. Rekisteröinnin yhteydessä rekisteröintitietojärjestelmään lisätään kansalaisvarmenteen luomisessa ja hallinnoimisessa tarvittavat tiedot, jotka toimitetaan korttitilauksen yhteydessä korttitehtaalte. Korttitehtaalte varmennealustan valmistamisen yhteydessä tehdään VRK:n varmennejärjestelmän työasemalla varmenteiden (allekirjoitusvarmenne, tunnistus- ja salausvarmenne) luontipyyntö CA:lle. CA luo pyydetyt varmenteet ja palauttaa ne korttitehtaalte, jossa nämä luodut varmenteet tallennetaan varmennealustalle. Korttitehdas toimittaa päivittäin eräajona VRK:n järjestelmään tiedot luoduista varmenteista sekä henkilön ja varmennealustan yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot. Korttitehdas toimittaa aktivointitunnusluvun ja varmennealustan hakijalle normaalin toimitusmenettelynsä mukaisesti.

2.1 Kansalaisvarmenteen myöntäminen

Kansalaisvarmenne myönnetään Suomen kansalaiselle ja Suomessa vakinaisesti asuvalle ulkomaalaiselle, jolla on väestötietojärjestelmään merkitty kotikunta ja jonka henkilöllisyys voidaan luotettavasti todeta.

Kansalaisvarmenteen myöntämis- ja rekisteröintiprosessi perustuu väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 66 §:ään. Kansalaisvarmenne voi sijaita henkilökortilla tai muulla viranomaisen myöntämällä teknisellä alustalla.

Väestörekisterikeskus vastaa koko varmennejärjestelmän toiminnasta, myös käyttämästään ulkopuolisesta rekisteröijästä.

Kansalaisvarmenteen myöntää Väestörekisterikeskus.

Kansalaisvarmenne luovutetaan hakijalle toimitusprosessin mukaisesti. Poliisi tunnistaa kansalaisvarmenteen hakijan luotettavasti. Käyttöohjeet ovat saatavilla www.vrk.fi ja www.poliisi.fi sivustoilta.

2.2 Kansalaisvarmenteen hakeminen 1.4.2017 alkaen

Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea henkilökorttia Suomen ulkomaan edustustolta. Hakijan on oltava tällöin henkilökohtaisesti läsnä, hakemusta ei voida panna vireille säh-

12.12.2016

köisesti. Ainoastaan Euroopassa, Ukrainassa ja Venäjällä olevat edustustot myöntävät henkilökortteja. Alaikäisen henkilökorttia ja väliaikaista henkilökorttia haetaan jatkossakin henkilökoh-
taisesti poliisilta, niitä ei voi hakea Suomen edustustolta.

Kevennetty menettely otetaan käyttöön 1.4.2017. Tämän jälkeen henkilökortti voidaan tietyissä tapauksissa myöntää ilman käyntiä poliisilaitoksella. Kevennetty menettely ei koske alaikäisen henkilökorttia eikä väliaikaista henkilökorttia.

Hakijan ei tarvitse saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse henkilökorttia sähköisesti haettaessa, jos:

- 1) hakijalle on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana myönnetty Suomen kansalaisen henkilökortti tai passi, jota haettaessa hakija on henkilökohtaisesti asioinut viranomaisen luona;
- 2) hakija on kyseistä asiakirjaa myönnettäessä ollut yli 12-vuotias; ja
- 3) hakijalta on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana otettu nimikirjoitusnäyte henkilökorttia tai passia varten eikä hakijan suku- tai etunimi ole tämän jälkeen muuttunut.

Hakijan ei tarvitse saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse ulkomaalaisen henkilökorttia sähköisesti haettaessa, jos:

- 1) hakijalle on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana myönnetty ulkomaalaisen henkilökortti, jota haettaessa hakija on henkilökohtaisesti asioinut viranomaisen luona;
- 2) hakija on kyseistä asiakirjaa myönnettäessä ollut yli 12-vuotias; ja
- 3) hakijalta on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana otettu nimikirjoitusnäyte ulkomaalaisen henkilökorttia varten eikä hakijan suku- tai etunimi ole tämän jälkeen muuttunut.

Hakijan tulee kuitenkin saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse, jos se on tarpeen henkilön tunnistamiseksi, uuden nimikirjoitusnäytteen antamiseksi tai muusta erityisestä syystä.

2.3 Rekisteröintiprosessi

- 1) Hakija voi laittaa henkilökorttihakemuksen vireille poliisin sähköisessä asiointipalvelussa tai poliisin lupapalvelupisteessä.
- 2) Rekisteröijä tunnistaa hakijan luotettavasti tämän esittämästä voimassa olevasta Poliisin myöntämästä henkilökortista tai passista.
- 3) Rekisteröijä varmistaa tunnistamisen tiedot syöttämällä hakijan henkilötunnuksen Poliisin tietojärjestelmään, joka hakee sovellus-sovellus-yhteydellä VTJ:stä hakijan etunimet ja sukunimen sekä sähköisen asiointitunnuksen (SATU). Mikäli VTJ:stä haettujen tietojen ja tunnistamistietojen välillä on eroavaisuuksia, on hakijaa pyydettävä selvittämään eroavuudet

12.12.2016

maistraatissa ennen varmenteen myöntämistä. Rekisteröijä tekee Poliisin järjestelmän kautta henkilökorttitilauksen. Sovelluksessa täytetään myös VRK:n varmenteen tilauksessa tarvittavat tiedot. Hakija tarkastaa tulostetun hakemuksen tiedot ja allekirjoittaa hakemuksen. Rekisteröijä hyväksyy hakemuksen allekirjoittamalla sen.

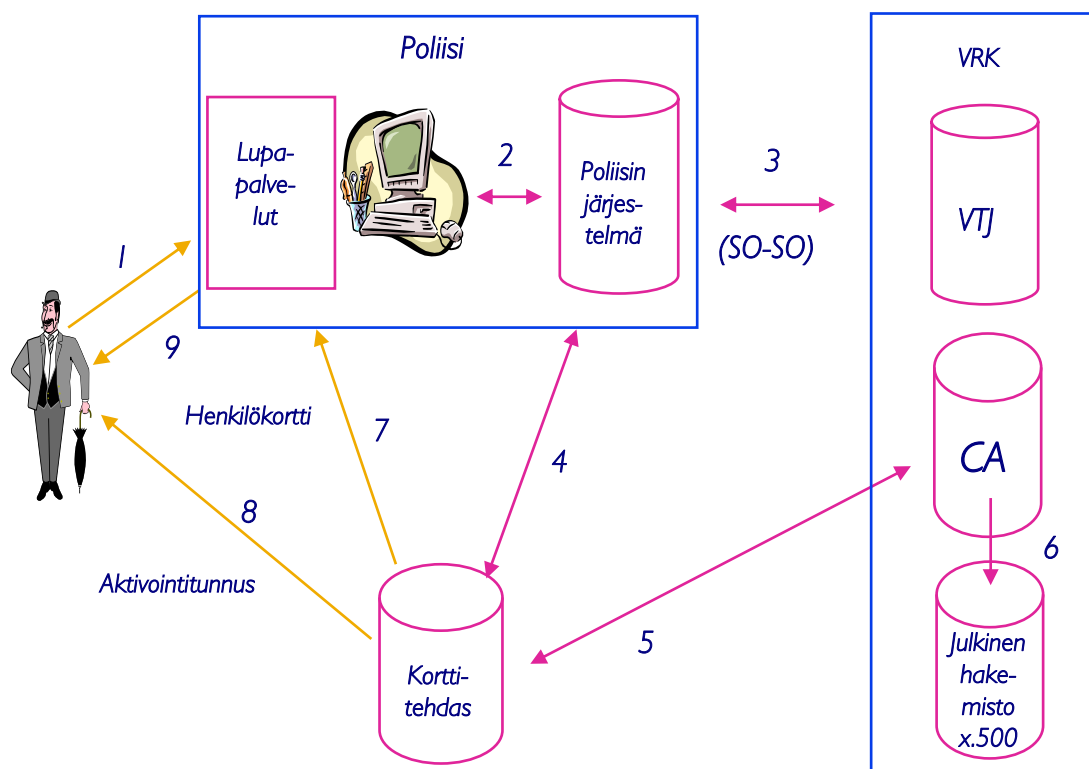
- 4) Poliisin tietojärjestelmä muodostaa korttitilauksen korttitehtaalte.
- 5) Korttitehdas valmistaa tilatun kortin ja luo kansalaisvarmenteet kortille (korttitehdas tekee varmennepyyntö VRK:n CA-järjestelmään).
- 6) CA julkaisee varmenteet julkiseen hakemistoon.
- 7) Korttitehdas palauttaa Poliisin järjestelmään kortin tiedot
- 8) Kansalaisvarmenteen käyttämiseen tarvittava aktivointitunnusluku lähetetään asiakkaalle erillisenä lähetyksenä.
- 9) Kansalaisvarmenteen sisältävä kortti toimitetaan asiakkaalle toimitusprosessin mukaisesti.

Kansalaisvarmenteen käyttämiseen tarvittava aktivointitunnusluku lähetetään asiakkaalle erillisenä lähetyksenä. Aktivointitunnusluku toimitetaan asiakkaalle kahden viikon kuluessa kansalaisvarmennehakemuksen jättämisestä poliisilaitoksen lupapalvelupisteessä hakemuksessa ilmoitettuun osoitteeseen. Lukkiutuneet tunnusluvut vapautetaan aktivointitunnusluvulla. Varmenteen haltija avaa lukittuneen korttinsa itse kortinlukijaohjelmiston avulla. Tämä ohjelma lisätietoineen on saatavissa osoitteesta www.fineid.fi.

Kansalaisvarmenteen käyttöön tarvittava ohjeistus on saatavilla osoitteissa www.fineid.fi ja www.poliisi.fi. Varmentajan toimintaa kuvaavat varmennepolitiikka-asiakirjat ovat saatavilla osoitteessa www.fineid.fi.

12.12.2016

*Kansalaisvarmenteen rekisteröinti
ja luominen henkilökortille, henkilökohtainen käynti*

2.4 VRK:n kansalaisvarmenteen tietojen arkistointi

Kansalaisvarmenteen tietojen arkistoinnissa sovelletaan yleislakina arkistolain (831/1994) säännöksiä. Oikeus tietojen saantiin määräytyy viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Varmennerekisterin tietojen säilyttämisestä on säädetty laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista (617/2009). Varmennerekisterin tiedot säilytetään 5 vuoden ajan kansalaisvarmenteiden voimassaolon päättymisestä.

3 VRK:n varmenteiden hakemistopalvelu

Hakemistopalvelu on julkinen Internet-palvelu, josta on saatavilla kaikki VRK:n myöntämät varmenteet, varmentajan varmenteet sekä sulkulistat. Hakemistopalvelu on saatavissa osoitteesta <ldap://ldap.fineid.fi>. VRK:n hakemistopalvelu on käytettävissä ympärivuorokautisesti kaikkina vuoden päivinä.

12.12.2016

4 Varmenteen sulkeminen

Sulkupyyntö tehdään soittamalla sulkupalveluun kun varmenne halutaan sulkea, tai varmennepolitiikassa ja varmennuskäytännöissä kuvatut varmenteen sulkemisen edellytykset ovat olemassa.

Varmenteiden sulkupalvelu puhelinpalveluna on käytettävissä ympärivuorokautisesti kaikkina vuoden päivinä. Mikäli VRK:n kansalaisvarmenteen sisältävä henkilökortti katoaa tai tulee tarpeettomaksi, kortilla olevat varmenteet on ilmoitettava viivytyksettä sulkupalveluun suljetta-
viksi väärinkäytösten estämiseksi.

Sulkupalvelu toimii ympäri vuorokauden kaikkina viikonpäivinä:

- Puh. 0800 162 622 (maksuton Suomesta soittaessa)
- Ulkomailta soittaessa +358 800 162 622 (+ paikallisen operaattorin veloitus)

VRK sulkee kansalaisvarmenteen saatuaan tiedon kansalaisvarmenteen haltijan kuolemasta.

5 Neuvontapalvelu

Sirullisen henkilökortin käyttöön ja sähköiseen asiointiin liittyvää neuvontapalvelua on saatavilla maanantaista perjantaihin klo 8 - 21 ja lauantaina klo 9 - 15 numerosta 0600 96160 (pvm/mpm). Palvelu on suljettu sunnuntaisin ja arkipyhinä. Asiakasta palvellaan suomeksi ja ruotsiksi. Kysymykset voi lähettää myös sähköisesti osoitteeseen <http://www.kansalaisneuvonta.fi/kansalaisneuvonta/fi/>.

6 Kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvät turvaratkaisut

6.1 Avainparien luominen

Varmennealustalla on oltava korttivalmistajan generoimana VRK:n varmennetta varten kaksi kappaletta 2048-bittisiä aiemmin varmentamattomia RSA-avainpareja.

Avainten luonnin tulee ensisijaisesti tapahtua varmennealustan sirun sisällä. Sirun ulkopuolella tapahtuvan avainten luonnin ja hävittämisen hallinnoinnin tulee tapahtua turvallisella laitteistolla ja turvallisessa ympäristössä erikseen oikeutettujen henkilöiden toimesta.

Varmennealustalla olevien yksityisten avainten on oltava luku- ja kirjoitussuojattuja.

Avainten luontiympäristöön ja operoinnin turvallisuuteen vaikuttavia tapahtumia on valvottava ja niistä on kerättävä sellaisia lokitietoja, joista selviää, kuka on tehnyt, milloin on tehty ja mahdollisuuksien mukaan, mitä on tehty.

6.2 PKI-toiminnallisuudet kansalaisvarmenteen varmennealustalla ja aktivointitiedot

Kansalaisvarmenteen käyttö sähköisessä asiointissa edellyttää aktivointia aktivointitunnusluvun avulla. Kun kansalaisvarmennetta käytetään ensimmäisen kerran sähköisessä asiointissa, käynnistetään kansalaisvarmenteen aktivointiprosessi. Tämän prosessin aikana käyttäjältä kysytään

12.12.2016

aktivointitunnusluku, jonka jälkeen käyttäjä voi aktivoida ja määritellä omat, henkilökohtaiset PIN-tunnuslukunsa.

Aktivoituja tunnuslukuja on kaksi. Perustunnusluku, jonka avulla käyttäjä kontrolloi kansalaisvarmenteen ylläpitoa ja sähköistä tunnistautumista ja allekirjoitustunnusluku, jonka avulla käyttäjä voi tehdä sähköisen allekirjoituksen. Mikäli käyttäjä antaa tunnusluvun viisi kertaa väärin, kortti lukittuu eikä tunnusluvun suojaamaa toimintoa voi enää käyttää. Perustunnusluvun lukittuminen estää kaikkien tunnusluvun suojaamien sovellutusten käytön. Allekirjoitustunnusluvun lukittuminen estää sähköisen allekirjoituksen käytön. Lukkiutuneet tunnusluvut vapautetaan aktivointitunnusluvulla.

Avainparien, jotka VRK varmentaa, tulee olla aiemmin varmentamattomia. VRK:n varmenteen avainpareja ei saa varmentaa uudelleen.

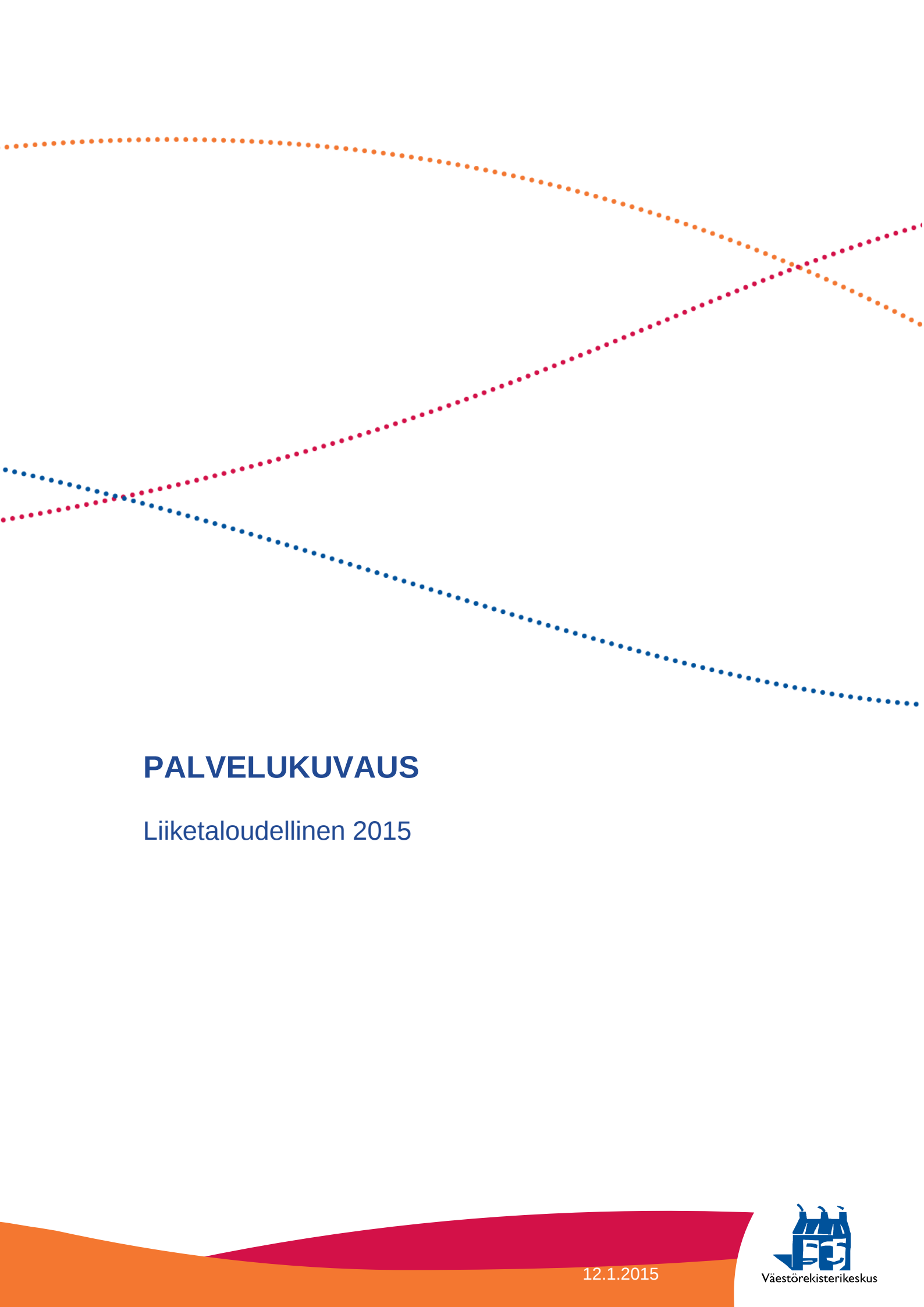
6.3 Julkisen avaimen, varmennealustatietojen ja varmennetietojen toimittaminen

Korttitehtaan, Poliisin ja VRK:n on varmistettava, että järjestelmien välillä toimitettavat tiedot eivät paljastu asiaankuulumattomille tahoille ja että asiaankuulumattomat tahot eivät pääse muuttamaan tai tuhoamaan välitettäviä tietoja. Korttitehdas ei saa kopioida, tallettaa eikä luovuttaa VRK:n varmenteen hakijalle luovutettavia yksityisiä avaimia eikä niiden luomisessa käytettyjä tietoja. Jos yksityiset avaimet luodaan sirun ulkopuolella, korttitehdas hävittää yksityiset avaimet omista järjestelmistään viivytyksettä sirulle tallettamisen jälkeen. Julkiset, mutta vielä varmentamattomat avaimet säilytetään turvallisesti. Varmennealustan ja varmenteiden tiedot on toimitettava luotettavalla tavalla korttitehtaan, Poliisin ja VRK:n järjestelmien välillä.

7 Valvonta ja laadunseuranta

Väestörekisterikeskus vastaa myös kansalaisvarmenteen valvonnasta ja jatkokehityksestä saamansa palautteen ja ilmenneiden kehitystarpeiden perusteella. Myös alihankkijoiden uudet innovaatiot (teknologian kehittyminen) vaikuttavat jatkokehitykseen.

Kansalaisvarmenteen laatua seurataan ohjausryhmässä, jossa edustettuina ovat kortinvalmistaja, Poliisi ja Väestörekisterikeskus. Huomioon otetaan tällöin kansalaisvarmenteen valmistukseen liittyvien prosessien ja niitä ylläpitävien yhteistyökumppaneiden toiminta ja siinä esiintyvät poikkeamat. Poikkeamista raportoidaan sovitusmenettelytavan mukaisesti VRK:n johdolle ja sidosryhmille.

PALVELUKUVAUS

Liiketaloudellinen 2015

12.1.2015

Väestörekisterikeskus

12.1.2015

Sisällysluettelo

1 Väestörekisterikeskuksen varmennepalvelutuotteiden ja varmennepalvelujen palvelukuvaus	3
2 Varmennepalvelutuotteet.....	3
2.1 Organisaatiokortit ja organisaatiovarmenteet	3
2.1.1 Vakio-organisaatiokortti	3
2.1.2 Varmennekortti	5
2.1.3 Asiakaskohtaiset korttiratkaisut	5
2.1.4 Varakortti ja tilapäisvarmenne	5
2.1.5 Avaustunnuslukukirjeen uudelleentilaus	6
2.1.6 Palvelinvarmenne	6
2.1.7 Sähköpostivarmenne.....	6
2.1.8 Järjestelmäallekirjoitusvarmenne.....	7
2.2 Erilaiset testituotteet	7
2.2.1 Testikortit	7
2.2.2 Testipalvelin- ja sähköpostivarmenteet.....	7
3 Yleiskuvaus Vartti-palvelusta.....	8
3.1 Palvelun käyttö	8
3.2 Rekisteröinti ja tilauksen muodostus	9
3.3 Tilaustietojen haku ja kortin valmistaminen	9
3.4 Organisaatiokortin luovuttaminen.....	10
3.5 Organisaatiovarmenteen sulkeminen.....	10
3.6 Varakortti ja tilapäisvarmenne.....	10
3.7 Vartti-järjestelmän ulkopuolella olevat tilaus- ja hallinnointiprosessit	12
3.7.1 Palvelinvarmenteen tilaus- ja hallinnointiprosessi	12
3.7.2 Sähköpostivarmenteen tilaus- ja hallinnointiprosessi	12
3.7.3 Järjestelmäallekirjoitusvarmenteen tilaus- ja hallinnointiprosessi	12
3.7.4 VRK:n myöntämien varmenteiden hakemisto, sulku- ja neuvontapalvelu	13

12.1.2015

1 Väestörekisterikeskuksen varmennepalvelutuotteiden ja varmennepalvelujen palvelukuvaus

Palvelukuvaus kuvaa Väestörekisterikeskuksen liiketaloudelliset varmennepalvelutuotteet. Palvelukuvauksessa määritellään:

- organisaatiokortit
- organisaatiovarmenteet
- varakortit ja tilapäisvarmenteet
- tilaus- ja hallinnointijärjestelmä (Vartti)
- palvelinvarmenteet
- sähköpostivarmenteet
- järjestelmäallekirjoitusvarmenteet
- erilaiset testituotteet
- hakemisto- ja sulkupalvelu
- neuvontapalvelu

2 Varmennepalvelutuotteet

2.1 Organisaatiokortit ja organisaatiovarmenteet

2.1.1 Vakio-organisaatiokortti

VRK on määritellyt vakio-organisaatiokortille vakioulkoasun asiakaskäyttöönottojen nopeuttamiseksi. Tällä ratkaisulla asiakkaat saavat toimikorttinsa nopeammin käyttöönsä.

Visuaalinen ulkoasu

Kuva 1. Vakio-organisaatiokortti

Vakio-organisaatiokortin korttiaihion visuaalinen ulkoasu muodostuu liukuvan sinisestä tai valkoisesta pohjaväristä. Organisaation nimi sekä organisaation logo tulevat organisaatiokortin yläosaan. Organisaatiokortin etupuolelle tulevia tekstin ns. ohjauskenttiä ovat kortin sarjanumero, viimeinen voimassaolopäivä, sukunimi ja etunimi sekä valinnaisena saatavissa oleva kenttä, johon voidaan laittaa organisaatio, organisaatioyksikkö tai toimenkuva. Kortti voi olla kuvallinen tai kuvaton. Henkilön kuva sijoitetaan oikeaan laitaan. Vakio-organisaatiokortti on saatavissa myös pystymallina. Vakio-organisaatio-kortti tuotetaan kokonaisuudessaan pintatulostustekniikalla.

Muita tekstin ohjauskenttiä ovat kortin palautusohjeet sekä palautusosoitteet kortin taustapuolella. Organisaatiokortit ovat ISO 7816 1-8 mukaiset.

Organisaatiovarmenteiden tietosisältö

12.1.2015

Tyypillisiä tietoja henkilöstä ovat:

- Henkilön suku- ja etunimi
- Henkilön yksilöivä tunnistus
- Organisaatio
- Organisaatioyksikkö
- Toimenkuva
- Sähköpostiosoite
- UPN-nimi

Tarkemmat tekniset määrittelyt organisaatiovarmenteiden tietosisällöistä löytyvät FINEID S2 – määrittämisestä joka on saatavilla <https://eevertti.vrk.fi/etusivu> -sivustolta

Yleiset ominaisuudet

Korttiaihio on PVC-materiaalia. Käytössä on neutraalisti esipainettu pohja, jossa ei ole ohjaustekstejä. Yksilöinti tehdään pääsääntöisesti värillisenä pintatulostuksena kortin molemmiin puoliin, tekstit ovat kuitenkin aina vakiovärillä. Kuva on aina vakiokokoinen ja vakiopaikassa sekä pysty että vaakasuuntaisissa.

Korttiin voidaan tulostaa 1 – 5 riviä tekstiä joko vaakasuunta- tai pystysuuntaisissa. Fontti, paikka ja rivin pituus on vakio. Rivien sisältö voidaan parametroida korttityypikohtaisesti. Kortissa voi olla 1 logo värillisenä; tämä on korttityypikohtainen ja vakiopaikassa.

Siru sisältää FINEID S4-2 – määrittelyn mukaisen PKI-sovelluksen. Sirulle yksilöidään korttikohtaiset avaimet ja niiden käyttöä suojaavat tunnusluvut sekä tilauksen mukaiset henkilötiedot sisältävät varmenteet. Nämä varmenteet täyttävät laatuvarmenteille Suomessa asetetut vaatimukset.

Organisaatiokortti sisältää:

- PVC-korttiaihio
- Sirun alustus ja sähköinen yksilöinti
- Kortin visuaalinen yksilöinti
- Kortin käyttöön tarvittavat tunnusluvut PIN/PUK-tunnuslukukirjeessä

Jokaiseen organisaatiokorttiin sisältyy kortinlukijaohjelmiston käyttöoikeus. VRK tarjoaa kortinlukijaohjelmiston Windows, MAC OS X sekä linux – käyttöjärjestelmille.

Perustaminen

Vakio-organisaatiokortin perustaminen sisältää kortin suunnittelun ja tuotantoon oton. Näihin kuuluvat mm. logojen valmistelu, vakiotekstien määrittely, yksilöitävien tekstikenttien sisällön määrittely, otsikotekstien määrittely, lukusuunnan määrittely ja korttimallin (kuvatonta/kuvallista) valinta. Lisäksi korttityypin perustamiseen kuuluu asiakkuuden ja tuotemäärittelyjen luominen VRK:n tilaus- ja hallinnointijärjestelmään (asiakasperustietojen määrittely, tilaus- ja toimitustavan sopiminen ja järjestelmän turva- ym. vaatimusten toteuttaminen ko. korttityypille).

12.1.2015

Ylläpitopalvelu

Vakio-organisaatiokortin ylläpito koostuu toimitusosoitetietojen, yhteyshenkilöiden muutoksista, järjestelmän toimintakyvyn ylläpitämisestä ja kehittämisestä sekä asiakaslähtöisistä muutostöistä muutoin vakioituun ratkaisuun. Asiakaskohtainen korttiaihioiden varastoinnin hallinta on osa ylläpitopalvelua.

2.1.2 Varmennekortti

VRK on määritellyt varmennekortille vakioulkoasun asiakaskohtaisten käyttöönottojen nopeuttamiseksi. Tällä ratkaisulla asiakkaat saavat toimikorttinsa nopeammin käyttöönsä. Varmennekortti on tarkoitettu pienille tuotantoerille.

Visuaalinen ulkoasu

Varmennekortin etu- ja taustapuolen visuaalinen yksilöinti on valmiiksi määriteltä. Korttiin ei tule organisaation logoa eikä henkilön valokuvaa. Kortin etupuoli tuotetaan samoilla perusmäärittelyillä kuin vakio-organisaatiokortti. Kortin taustapuolelle tulee palautusohje sekä palautusosoite tilausaineiston mukaisesti.

Kortin etupuolen visuaalinen yksilöinti:

- kortin sarjanumero
- viimeinen voimassaolopäivä
- henkilön etunimi
- henkilön sukunimi
- optiona kenttä, johon tulee titteli, organisaatioyksikkö tai organisaatio

Kuva 2. Varmennekortti

Varmenteen tietosisältö

Varmenteen tietosisältö on identtinen kohdassa 2.1.1.2 kuvatun vakio-organisaatiokorttikonseptin kanssa.

Ylläpitopalvelu

Vakio-organisaatiokortin ylläpito koostuu toimitusosoitetietojen, yhteyshenkilöiden muutoksista, järjestelmän toimintakyvyn ylläpitämisestä ja kehittämisestä sekä asiakaslähtöisistä muutostöistä muutoin vakioituun ratkaisuun. Asiakaskohtainen korttiaihioiden varastoinnin hallinta on osa ylläpitopalvelua.

2.1.3 Asiakaskohtaiset korttiratkaisut

Kortin määrittelemisen tehdään asiakaskohtaisesti yhdessä asiakkaan ja korttitehtaan kanssa. Asiakaskohtaiset kortit voivat sisältää turvaominaisuuksia tai muita toiminnallisia piirteitä, jotka eivät sisälly vakio-organisaatiokorttiratkaisuihin.

2.1.4 Varakortti ja tilapäisvarmenne

Varakortti voidaan luovuttaa työntekijälle tilanteissa, joissa organisaatiokortti on rikkoutunut tai ei ole

12.1.2015

muista syistä työntekijällä käytettävissä. Kun varakortin käyttötarve päättyy, palautetaan varakortti rekisteröijälle ja varakortilla olevat tilapäisvarmenteet suljetaan.

Varakorteilla olevasta varmenteesta käytetään nimitystä tilapäisvarmenne. Tilapäisvarmenteen tietosisältö vastaa organisaatiokortin varmenteiden tietosisältöä. Käyttötarpeen perusteella asiakas voi valita varakortteihinsa todentamisvarmenteiden lisäksi allekirjoitusvarmenteet.

Tilapäisvarmenteet ovat vahvasta sähköisestä tunnistamisesta sekä sähköisestä allekirjoituksesta annetun lain mukaisia vahvan sähköisen tunnistamisen välineitä.

Varakortti on visuaalisilta ominaisuuksiltaan pelkistetty. Varakortit on mahdollista tilata NXP Mifare 1 K Classic RFID – sirulla.

Varakortti ei ole kertakäyttötuote, vaan sille voidaan lisätä ja poistaa tilapäisvarmenteita yksilöimällä se uudelleen.

2.1.5 Avaustunnuslukukirjeen uudelleentilaus

Lukkiutuneen kortin tunnusluku (PIN) vapautetaan avaustunnusluvulla (PUK). Mikäli kortinhaltija on hukannut avaustunnuslukunsa, tulee hänen tilata rekisteröijältä uusi avaustunnusluku. Rekisteröijän tilaama tunnusluku toimitetaan rekisteröijälle postitse.

2.1.6 Palvelinvarmenne

Sähköisessä asiointissa on tarpeen tunnistaa myös palvelun tarjoaja. Tätä tarkoitusta varten Väestörekisterikeskus myöntää palvelinvarmenteita. Niitä voidaan käyttää sekä julkishallinnon että yksityis-sektorin palveluiden tunnistamisessa. Palvelinvarmenteen avulla palvelun käyttäjä voi varmistua palvelun tarjoajan aitoudesta.

- Palvelinvarmanne mahdollistaa selaimen ja palvelimen tai kahden palvelimen välisen suojatun tietoliikenteen.
- Palvelinvarmenne myönnetään yhdeksi tai kahdeksi vuodeksi varmenteen hakijan valinnan mukaisesti.
- Palvelinvarmenteiden käyttämät avainparit luo palvelimen ylläpitäjä. Avaimen pituus voi olla 2048 tai 4096 bittiä.

Palvelinvarmenteen käyttötarkoitus voidaan määrittää käyttökohteen mukaisesti:

- palvelimen tunnistamiseen (server authentication)
- asiakkaan tunnistamiseen (client authentication)
- molemmat samanaikaisesti (server authentication ja client authentication).

2.1.7 Sähköpostivarmenne

Sähköpostivarmenne on tarkoitettu organisaatioiden käytössä olevien, usean henkilön toimesta seurattavien, yksittäisten sähköpostiosoitteiden käyttöä varten. Näihin osoitteisiin saapuvien viestien vastaanottaja on organisaatiossa asiaa hoitava yksikkö tai osasto, ei sen yksittäinen työntekijä.

Esimerkkejä mahdollisista sähköpostivarmenteita hyödyntävistä osoitteista:

12.1.2015

- kirjaamo-
- tilaus-
- ilmoitus-
- toimenpidepyyntöjen

välittämiseen käytettävät sähköpostiosoitteet, joihin saapuvat viestit pitävät sisällään asian käsittelyyn liittyvää luottamuksellista tietoa.

Organisaation sähköpostiosoitteeseen saapuneet salatut viestit avataan sähköpostivarmenteen avulla. Varmennetta voi myös käyttää organisaatiosta lähtevien sähköpostien allekirjoittamiseen.

Tiedostopohjaisena varmenteena Väestörekisterikeskuksen myöntämän sähköpostivarmenteen käyttämisen yhteydessä ei tarvita kortinlukijoita tai erillisiä ohjelmistoja. Sähköpostivarmenne toimii yleisimmissä S/MIME-viestejä tukevissa sähköpostiohjelmissa.

2.1.8 Järjestelmäallekirjoitusvarmenne

Järjestelmäallekirjoitusvarmenne on tarkoitettu tietojärjestelmissä muodostettaviin sähköisiin allekirjoituksiin. Järjestelmäallekirjoitusvarmenteen myöntäminen tapahtuu erillisen hakemusmenettelyn ja varmennettavalla palvelimella luotavan varmennepyyntötiedoston perusteella.

2.2 Erilaiset testituotteet

2.2.1 Testikortit

Testikortti soveltuu erilaisten teknisten toiminnallisuuksien testaamiseen, muun muassa kortinlukijoiden testaamiseen sekä kirjautumissa erilaisiin tietojärjestelmiin. Testikorteilla voidaan testata myös sähköisten allekirjoitusten muodostamista.

Testikorttien varmenteiden henkilötiedot ovat keinotekoisia. Kortin varmenteiden tietosisältö vastaa muutoin organisaatiovarmenteen tietosisältöä. Testikortteja on saatavilla organisaatiovarmenteen ja kansalaisvarmenteen tietosisällöllä.

2.2.2 Testipalvelin- ja sähköpostivarmenteet

Testipalvelin- ja sähköpostivarmenteita voidaan käyttää tietojärjestelmien toiminnan testaamiseen ja ohjelmistojen sovelluskehitykseen.

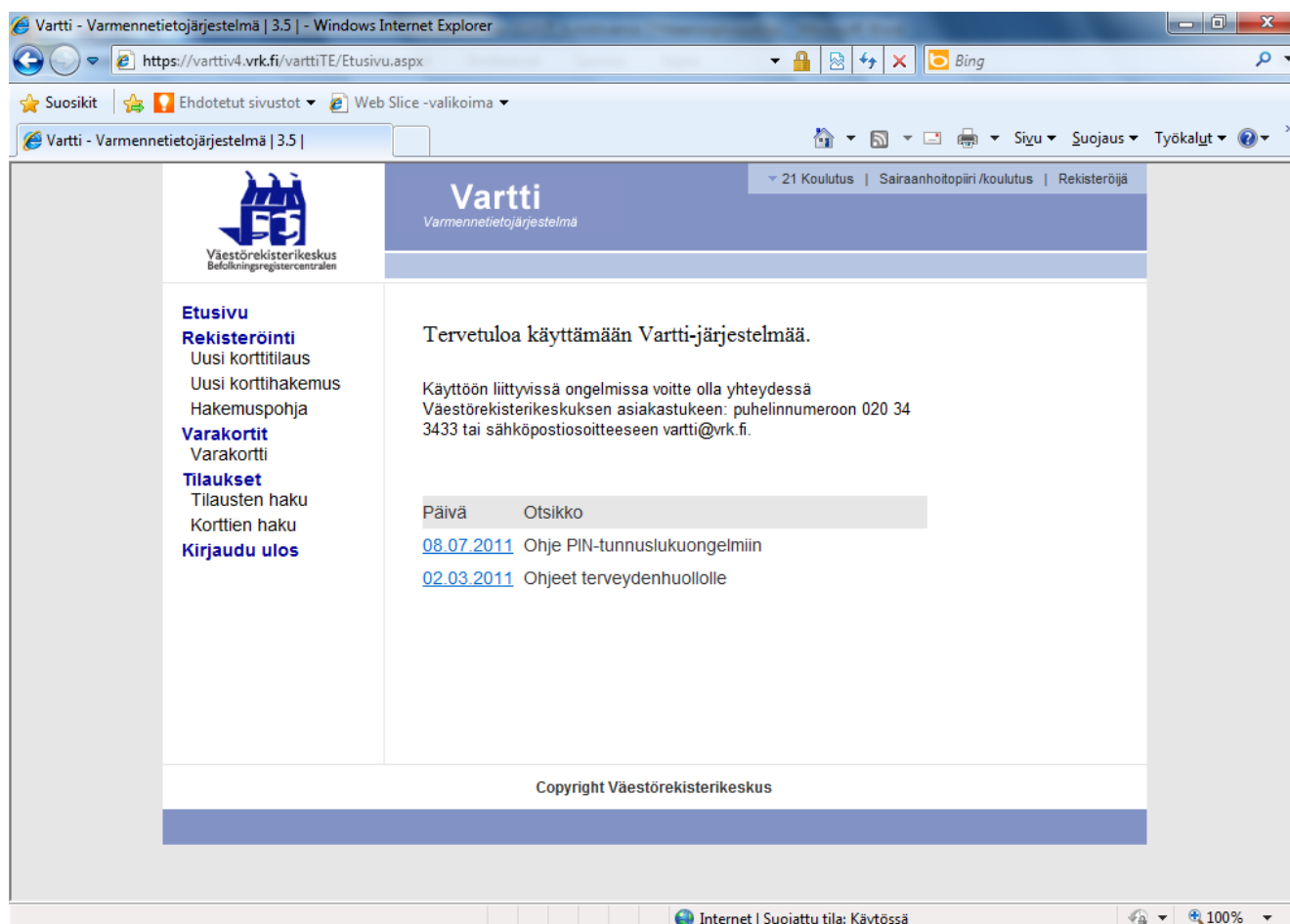
Testipalvelinvarmenne mahdollistaa selaimen ja palvelimen tai kahden palvelimen välisen suojatun tietoliikenneyhteyden. Testisähköpostivarmenteen käyttökohteita ovat muun muassa saapuneiden salattujen viestien avaaminen ja lähtevien sähköpostien allekirjoittaminen.

12.1.2015

3 Yleiskuvaus Vartti-palvelusta

Vartti-järjestelmällä tuotetaan palvelua organisaatiokorttien ja -varmenteiden sekä varakorttien rekisteröintiä, tilausta, tuottamista ja seurantaan varten. Vartti – järjestelmän käyttäjät tunnistetaan VRK:n myöntämällä organisaatiovarmenteilla.

Kuva 4. Vartti-etusivu

3.1 Palvelun käyttö

Liittyminen palveluun

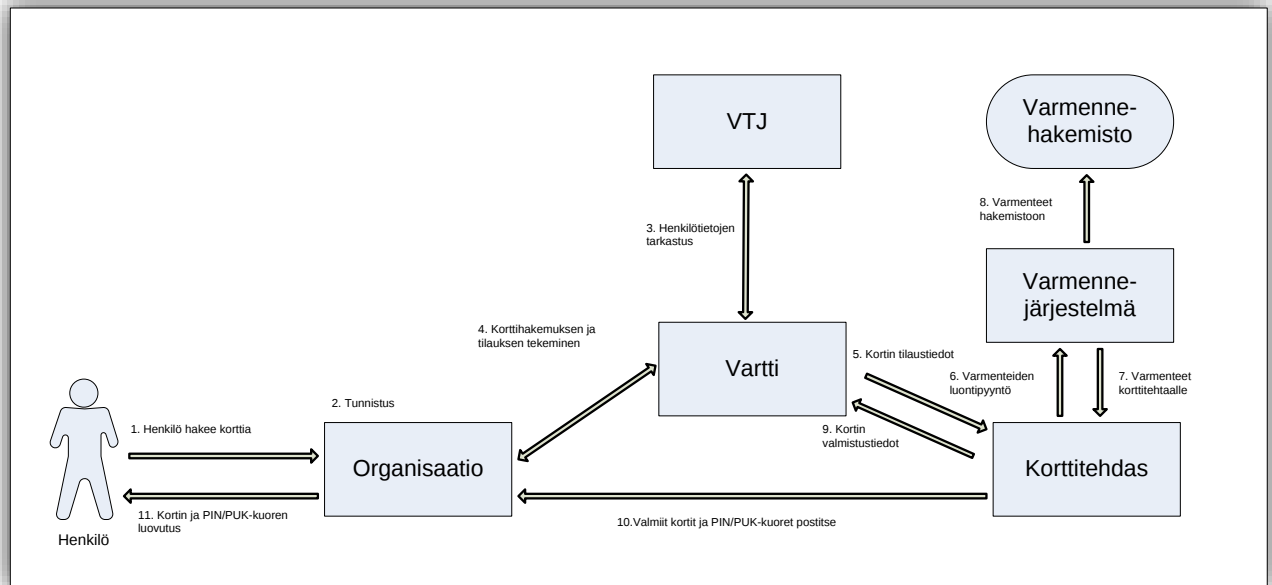
VRK ja asiakas tekevät varmennepalveluiden tuottamisesta sopimuksen. Sopimuksen allekirjoituksen jälkeen VRK myöntää organisaation rekisteröintitehtäviin koulutettaville henkilöille (rekisteröijä) oikeudet suorakäyttöiseen rekisteröintisovellukseen (Vartti-sovellus). Organisaation rekisteröijät huolehtivat työntekijöiden rekisteröinnistä, korttitilausten tekemisestä ja valmistettujen korttien ja korttien käytössä tarvittavien tunnuslukujen (PIN/PUK-tunnuslukukirje) luovuttamisesta työntekijöille.

VRK siirtää toimitussopimuksen tiedot tuotantoa varten Vartti-järjestelmään. Toimitussopimuksen tietoja ovat mm. organisaation nimi, Y-tunnus, käynti- ja postiosoite, yhteyshenkilöiden nimet, asiakasnumero ja asiakasryhmä sekä julkisoikeudellinen tai liiketaloudellinen suoritettieto.

Vartti-järjestelmään syötetään myös sopimuksessa mainittujen tuotteiden tiedot.

Organisaatio toimii sopimuksen mukaisesti rekisteröijänä haettaessa organisaatiovarmennetta. Organisaation kanssa tehdyssä asiakas- ja rekisteröintisopimuksessa ja siihen liittyvissä sopimustuotteissa on määritetty, millaisia kortteja sopimuksen perusteella voi tilata ja mitä sopimustuotekohtaisia tietoja korttihakemukseen voi lisätä.

Organisaatiokortin ja -varmenteen käsittelyprosessi

Kuva 5: Organisaatiokortin käsittelyprosessi

3.2 Rekisteröinti ja tilauksen muodostus

Työntekijä hakee toimikorttia oman organisaationsa rekisteröijän luona. Rekisteröijä tunnistaa korttia hakevan työntekijänsä VRK:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti ja aloittaa korttihakemuksen täyttämisen Varti-sovelluksessa.

Kortin haltijan tunnistaminen voidaan tehdä myös kortin luovuttamisen yhteydessä. Kyseessä on tällöin ns. jälkitunnistaminen.

Varti-sovellus hakee hakijan henkilötiedot Väestötietojärjestelmästä.

Rekisteröijä tallentaa korttihakemuksen Varti-sovellukseen ja muodostaa siitä tilauksen.

Varti – järjestelmään vuorokauden aikana tehdyistä tilauksista muodostetaan tilausaineistot korttitehtaille.

3.3 Tilaustietojen haku ja kortin valmistaminen

Korttitehtaat noutavat Varti-sovelluksesta kortttilaustiedot käyttämällä suojattua tiedonsiirtoyhteyttä ja palauttavat Vartiin tiedon tilaustietojen noutamisesta. Korttitehtaat yksilöivät kortit tilaustietojen mukaisesti.

12.1.2015

Korttitehtaat muodostavat tilaustiedoista varmennepyynnöt, jotka lähetetään suljetun tietoliikenneverkon kautta varmennejärjestelmään (VRK CA for Qualified Certificates - G2). Varmennejärjestelmä luo organisaatiovarmenteet vastaanottamistaan varmennepyynnöistä.

Korttitehtaat vastaanottavat varmennetietojärjestelmän muodostamat organisaatiovarmenteet, jotka korttitehtaat tallettavat organisaatiokorttien siruille.

Luodut organisaatiovarmenteet julkaistaan julkisessa hakemistossa, jossa se on saatavilla koko voimassaolonsa ajan. Organisaatiovarmenteet voidaan jättää myös julkaisematta, mikäli niin sovitaan.

Korttitehtaat palauttavat valmistettujen korttien valmistustiedot Vartti-sovellukseen suojatulla tietoliikenneyhteydellä.

3.4 Organisaatiokortin luovuttaminen

Korttitehtaat toimittavat tilausaineistojen perusteella valmistetut organisaatiokortit ja tunnuslukukuoret asiakkaalle.

Mikäli kortin haltijaa ei ole tunnistettu tilausvaiheessa, niin tunnistaminen tehdään kortin luovuttamisen yhteydessä.

Organisaatio luovuttaa kortit ja tunnuslukukirjeet kortinhaltijalle ja tallentaa kortin luovuttamistiedot Vartti-sovellukseen.

3.5 Organisaatiovarmenteen sulkeminen

Sulkupalvelu vastaanottaa varmenteiden sulkupyynnöitä. Sulkupalvelu palvelee 24/7/365.

Mikäli organisaatiokortti katoaa tai on tarpeeton, tulee kortilla olevat varmenteet ilmoittaa välittömästi sulkupalveluun väärinkäytösten estämiseksi. Varmenteen sulkupyynnön voi ilmoittaa kortinhaltija itse tai organisaation rekisteröinnin vastuuhenkilö. Sulkupyynnö ilmoitetaan ensisijaisesti puhelimitse (0800-162 622), sulkupyynnön voi myös ilmoittaa faksilla tai sähköpostilla. Sulkupyynnön ilmoittamiseen liittyvät tiedot tallennetaan.

Organisaatiovarmenteiden käyttöönoton yhteydessä sovitaan sulkupalvelun käyttöön liittyvät asiat sekä sulkupyynnöiden ilmoitusmenettelystä. Varmennejärjestelmä julkaisee suljettujen varmenteiden tiedot (sulkemisajankohta ja suljettujen varmenteiden sarjanumerot) julkisesta hakemistosta noudettavilla sulkulistoilla.

3.6 Varakortti ja tilapäisvarmenne

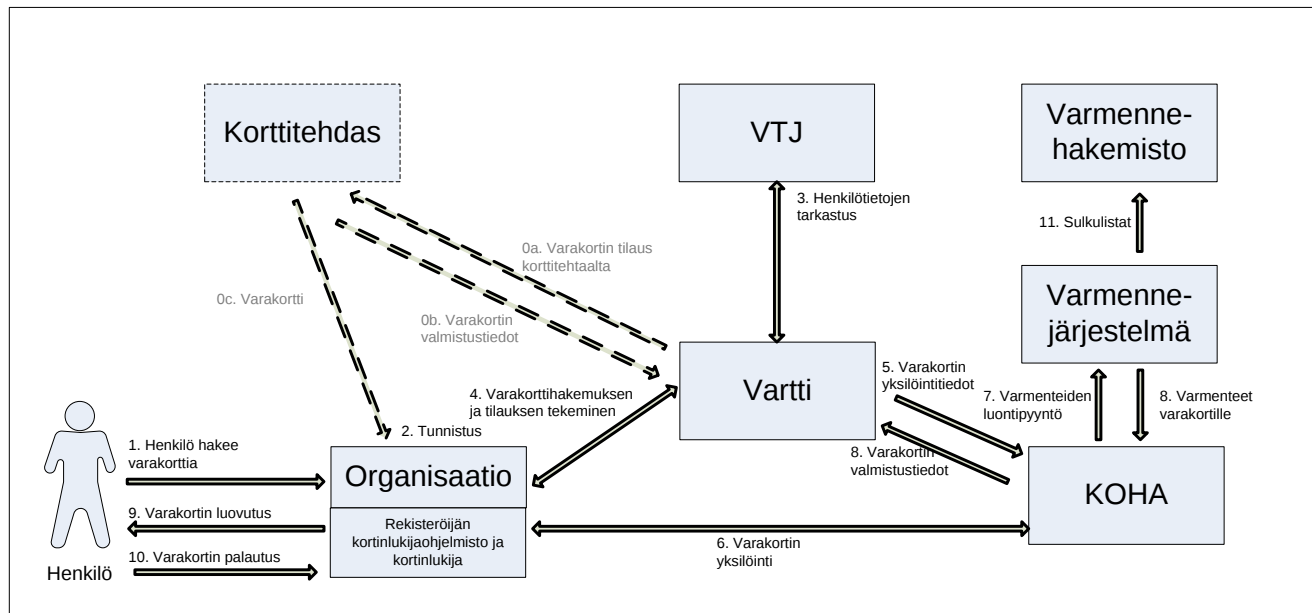
VRK tuottaa varakortteja ja tilapäisvarmenteita organisaatioiden käyttöön varmistaakseen korttien käytettävyyden. Varakorttia käytetään tilanteessa, jossa työntekijä on esimerkiksi kadottanut korttinsa ja tarvitsee väliaikaisesti korvaavan kortin. Varakortti on vakioitu ratkaisu, johon kuuluvat visuaalisesti valmiiksi määritelty toimikortti, jonka siru on alustettu, mutta sille ei ole talletettu varmenteita. Rekisteröijä tallettaa Vartti – järjestelmän avulla sirulle tilapäisvarmenteet. Varakortille voidaan tallentaa todentamisvarmenteen lisäksi myös allekirjoitusvarmenne. Varakortilla olevat tilapäisvarmenteet ovat lain vahvan sähköisen tunnistamisen ja sähköisen allekirjoituksen mukaisia tunnistamisvälineitä.

Varakortit tilataan organisaatioon jo ennen kun tarve tilapäiskäytölle syntyy (rekisteröintipisteen perustamisvaiheessa). Varakortit tilataan Vartti – järjestelmän kautta kuten organisaatiokortitkin.

12.1.2015

Varakortin käsittelyprosessi

Kuva 6. Varakortin käsittelyprosessi

Rekisteröijä tilaa Varti-sovelluksen kautta tarvittavan määrän varakortteja. Varakortit voidaan toimittaa samassa lähetyksessä, koska siruilla ei ole henkilötietoja, tunnuslukuja, avaimia eikä varmenteita valmiina. Rekisteröijät vastaavat varakorttien ja tilapäisvarmenteiden hallinnoinnista kuten organisaatiokorttien ja organisaatiovarmenteiden osalta. Varakorttien hallinnoista on erillinen ohje.

Rekisteröijät tunnistavat organisaation työntekijän, jolle tilapäistä varmennetta haetaan suoraan Varti-järjestelmän kautta. Tilapäisvarmenteen voimassaoloajan maksimipituus on 3 kuukautta.

Rekisteröijä luo tilapäisvarmenteen jo henkilölle myönnetyn organisaatiovarmenteen tietojen mukaisesti Online – yhteyden avulla ja tallentaa näin luodun varmenteen varakortin sirulle. Rekisteröijä luovuttaa varakortin työntekijälle.

Varakortille luodaan sen yksilöinnin yhteydessä aina uudet avaimet, kortinhaltija valitsee itse kortin tunnusluvut. Nämä tiedot poistetaan sirulta varakortin palauttamisen yhteydessä.

Luotuja tilapäisvarmenteita ei julkaista VRK:n ylläpitämässä julkisessa varmennehakemistossa.

Rekisteröijät ilmoittavat tarvittaessa tilapäisvarmenteet sulkulistalle. Sulkulistailmoitus tapahtuu sähköisesti suoraan Varti-järjestelmän kautta. Varakortin sulkupyyntö on mahdollista ilmoittaa myös puhelimitse sulkupalveluun.

Varakortit ovat uudelleen käytettäviä. Kun tilapäisvarmenteiden käyttötarve on poistunut, tilapäisvarmenteet suljetaan ja ne poistetaan varakortin sirulta. Varakortti on tämän jälkeen luovutettavissa eli uudelleen yksilöitävissä seuraavalle henkilölle.

12.1.2015

3.7 Vartti-järjestelmän ulkopuolella olevat tilaus- ja hallinnointiprosessit

3.7.1 Palvelinvarmenteen tilaus- ja hallinnointiprosessi

Palvelinvarmennetta haetaan lomakkeella, joka voidaan tulostaa esimerkiksi verkkosivuilta <https://eevertti.vrk.fi/etusivu> -sivustolta.

Asiakas täyttää hakemuslomakkeen, jonka liitteenä toimitetaan enintään kolme kuukautta vanha kaupparekisteriotte silloin, kun palvelinvarmennetta haetaan ensimmäistä kertaa. Kaupparekisteriotetta ei vaadita valtion, kuntien ja seurakuntien viranomaisilta. Kaupparekisteriotetta ei toimiteta uudelleen varmenteen uusimisen yhteydessä.

Asiakas toimittaa hakemuslomakkeen lisäksi VRK:lle generoimansa palvelinvarmennepyyynnön, jonka mukaisesti palvelinvarmenne luodaan. Varmennetta myöntäessään VRK tarkistaa hakijan tiedot. Tarkistettavia tietoja ovat muun muassa kaupparekisteritiedot sekä hakemuksessa ilmoitetun domainin hallintaoikeus. Myönnetty palvelinvarmenne toimitetaan asiakkaalle sähköpostitse.

Hakemus liitteineen toimitetaan Väestörekisterikeskukselle. Luotu palvelinvarmenne julkaistaan Fineid-varmennehakemistoon, mistä se on saatavilla varmenteen voimassaolon ajan.

Palvelinvarmenteen voimassaoloaika on enimmillään 5 vuotta. Varmenteen uusiminen noudattaa samaa hakumenettelyä kuin alkuperäinen hakemus. Varmenteen hinta on palveluhinnaston mukainen vuosimaksu. Palvelinvarmenteen vuosimaksut peritään etukäteen.

3.7.2 Sähköpostivarmenteen tilaus- ja hallinnointiprosessi

Väestörekisterikeskus voi myöntää hakemuksesta sähköpostivarmenteita, joiden hakulomake voidaan tulostaa verkkosivuilta <https://eevertti.vrk.fi/etusivu> -sivustolta.

Sähköpostivarmenne haetaan VRK:n määrittelemän käytännön mukaisesti ja sen myöntämisessä noudatetaan samoja taustatarkistuksia kuin palvelinvarmenteen hakemisen yhteydessä.

Sähköpostivarmenne luodaan hakemuksen perusteella ja toimitetaan asiakkaalle sovitulla tavalla esimerkiksi salattuna sähköpostina tai muulla menetelmällä.

Sähköpostivarmenne myönnetään enimmillään viideksi vuodeksi.

3.7.3 Järjestelmäallekirjoitusvarmenteen tilaus- ja hallinnointiprosessi

Väestörekisterikeskus voi myöntää hakemuksesta järjestelmäallekirjoitusvarmenteita, joiden hakulomake voidaan tulostaa verkkosivuilta <https://eevertti.vrk.fi/etusivu>

Järjestelmäallekirjoitusvarmenne haetaan VRK:n määrittelemän käytännön mukaisesti ja sen myöntämisessä noudatetaan samoja taustatarkistuksia kuin palvelinvarmenteen hakemisen yhteydessä.

Järjestelmäallekirjoitusvarmenne luodaan hakemuksen perusteella ja toimitetaan asiakkaalle sovitulla tavalla esimerkiksi salattuna sähköpostina tai muulla menetelmällä.

Järjestelmäallekirjoitusvarmenne myönnetään enimmillään viideksi vuodeksi.

12.1.2015

3.7.4 VRK:n myöntämien varmenteiden hakemisto, sulk- ja neuvontapalvelu

Hakemistopalvelu

Hakemistopalvelussa sisältää FINEID-määritysten mukaisia varmenteita ja sulkulistoja. Hakemistopalvelusta voidaan hakea varmenteita ja sulkulistoja julkisesta Internetistä LDAP- ja HTTP-protokollalla. Hakemistopalvelu on luonteeltaan julkinen eikä sen käyttö vaadi käyttäjätunnuksia tai salasanoja.

Varmenteiden sulkupalvelu

Mikäli organisaatiokortti katoaa tai on tarpeeton, tulee kortilla olevat varmenteet ilmoittaa välittömästi sulkupalveluun väärinkäytösten estämiseksi. Sulkupalvelu toimii 24/7/365-palveluna. Sulkupalvelun palvelukielet ovat suomi, ruotsi ja englanti.

Sulkupalvelun yhteystiedot

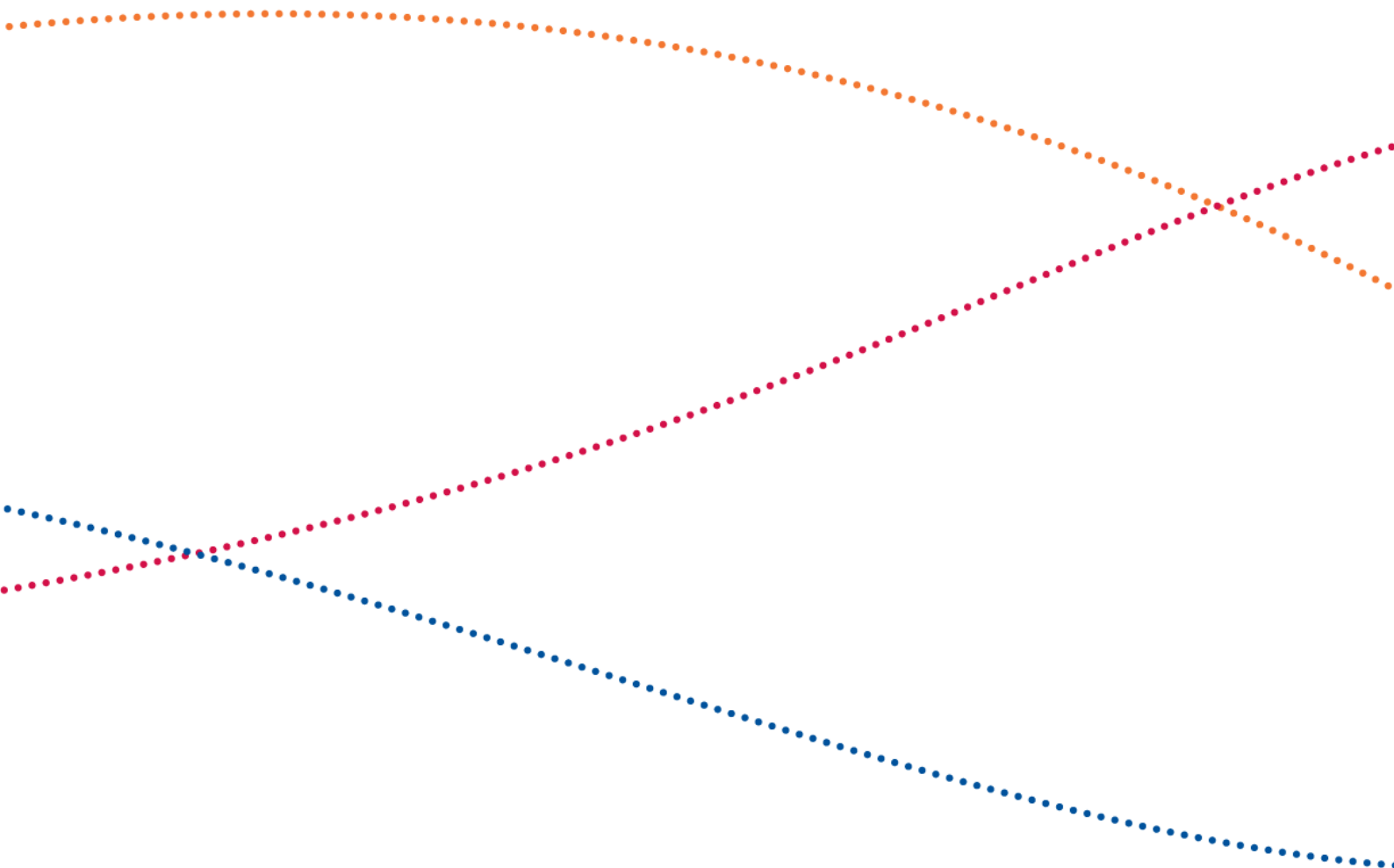
- 0800 162 622 (maksuton Suomesta soittaessa)
- Ulkomailta soittaessa +358 800 162 622 (+paikallisen operaattorin veloitus)

Varmenteiden neuvontapalvelu

Neuvontapalvelu antaa puhelimitse tukea varmenteiden käytössä ja käyttöönoton yhteydessä esiintyvissä yleisimmissä ongelmatilanteissa, kuten PIN-tunnuslukujen käyttö ja vaihtaminen sekä lukkiutuneen PIN- tunnusluvun vapauttaminen. Neuvontapalvelu on käytettävissä arkisin klo 8.00–21.00, lauantaisin klo:09:00-15:00. Neuvontapalvelun palvelukielet ovat suomi ja ruotsi.

Neuvontapalvelun yhteystiedot

- 0600 9 6160 (pvm/mpm)

Palvelukuvaus

Sisällysluettelo

1 Varmennepalvelutuotteet.....	3
1.1 Toimikortit ja henkilövarmenteet	3
1.1.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön toimikortti ja henkilövarmenteet	3
1.2 Palvelinvarmenne	7
1.3 Järjestelmäallekirjoitusvarmenne	7
1.4 Sähköpostivarmenne	8
1.5 Varakortti ja tilapäisvarmenne.....	8
1.6 Erilaiset testituotteet	8
1.6.1 Testikortit	8
1.6.2 Testipalveluvarmenteet	9
2 Varmennepalvelut	9
2.1 Yleiskuvaus Vartti-palvelusta	9
2.1.1 Palvelun käyttö	10
2.2 VRK:n myöntämien varmenteiden hakemisto- ja sulkupalvelu	14
2.2.1 Hakemisto	14
2.2.2 Sulkupalvelu	14
2.3 Neuvontapalvelu	14
2.3.1 Varmenteiden neuvontapalvelu	14

VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON VARMENNEPALVELUTUOTTEIDEN PALVELUKUVAUS

Palvelukuvaus kuvaa Väestörekisterikeskuksen terveydenhuoltoon tuottamat varmennepalvelutuotteet- ja palvelut. Palvelukuvauksessa määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon:

- toimikortit
- henkilövarmenteet
- sähköpostivarmenteet
- palvelinvarmenteet
- järjestelmäallekirjoitusvarmenteet
- varakortit
- varakortin tilapäisvarmenteet
- erilaiset testituotteet
- tilaus- ja hallinnointijärjestelmä (Vartti)
- ajanvarauspalvelu
- hakemisto- ja sulkupalvelu
- neuvontapalvelu

1 Varmennepalvelutuotteet

1.1 Toimikortit ja henkilövarmenteet

1.1.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön toimikortti ja henkilövarmenteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä olevien eri korttityyppien visuaaliset ulkoasut perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon omiin määräyksiin.

1.1.1.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortin visuaalinen ulkoasu

Kuva 1. Ammattikortti

Sosiaali- ja terveydenhuollon eri korttityypit on visuaalisesti erotettu toisistaan kortin etupuolen yläreunassa olevalla erivärisellä palkilla. Korttityypin otsikkotietona on Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö (suomeksi ja ruotsiksi). Kortin etupuolelle tulevia tekstin ns. ohjauskenttiä ovat kortin voimassaoloaika ja sarjanumero, sukunimi ja etunimi sekä ammattioikeus-nimike (suomeksi ja ruotsiksi). Henkilön kuva sijoitetaan oikeaan laitaan.

Ammattikortin taustapuolen tietoja ovat fraasi esimerkkinä: Kortin haltija on Suomessa rekisteröity proviisori (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi). Muita tietoja ovat kortin

1.1.2016

sarjanumero, UPC -39 viivakoodi, viranomaistieto sekä VRK:n yhteystiedot (suomi, ruotsi ja englanti).

Kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon toimikorttien UPC -39 viivakoodi sisältää kyseiseen kortinhaltijaan liittyvän rekisteröintinumeron.

1.1.1.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstökortin visuaalinen ulkoasu

Kuva 2. Henkilöstökortin visuaalinen ulkoasu

Korttityypin otsikkotietona on organisaation nimi (suomeksi ja ruotsiksi). Kortin etupuolelle tulevia tekstin ns. ohjauskenttiä ovat kortin voimassaoloaika ja sarjanumero, sukunimi ja etunimi sekä titteli/toimenkuva (suomeksi ja ruotsiksi). Henkilön kuva sijoitetaan oikeaan laitaan.

Henkilöstökortin taustapuolen tietoja ovat: Organisaatietieto, kortin sarjanumero, UPC -39 viivakoodi, viranomaistieto sekä VRK:n yhteystiedot (suomi, ruotsi ja englanti).

1.1.1.3 Sosiaali- ja terveydenhuollon toimijakortin visuaalinen ulkoasu

Kuva 3. Toimijakortin visuaalinen ulkoasu

Korttityypin otsikkotietona on organisaation nimi (suomeksi ja ruotsiksi). Kortin etupuolelle tulevia tekstin ns. ohjauskenttiä ovat kortin voimassaoloaika ja sarjanumero, sukunimi ja etunimi sekä titteli/toimenkuva (suomeksi ja ruotsiksi). Henkilön kuva sijoitetaan oikeaan laitaan.

Toimijakortin taustapuolen tietoja ovat: Organisaatietieto, kortin sarjanumero, UPC -39 viivakoodi, viranomaistieto sekä VRK:n yhteystiedot (suomi, ruotsi ja englanti).

1.1.2016

1.1.1.4 Sosiaali- ja terveydenhuollon varakortin visuaalinen ulkoasu

Kuva 4. Sosiaali- ja terveydenhuollon varakortti

Korttityyppi on erotettu muista korttityypeistä harmaalla väripalkilla kortin etupuolen osalta. Korttityypin otsikkotietona on Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut ja alaotsikkona Varakortti (suomeksi ja ruotsiksi). Kortin etupuolelle tuleva tekstin ns. ohjauskenttä on varakortin numero ja varsinainen 11-numeroinen sarjanumero.

Varakortin taustapuolen tietoja ovat palautusohje (suomeksi ja ruotsiksi) sekä palautusosoite (VRK, suomeksi ja ruotsiksi).

1.1.1.5 Sosiaali- ja terveydenhuollon testiammattikortin visuaalinen ulkoasu

Kuva 5. Testiammattikortti

Korttityypin otsikkotietona on Sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelut ja alaotsikkona on testikortti (suomeksi ja ruotsiksi). Kortin etupuolelle tulevia tekstin ns. ohjauskenttiä ovat kortin voimassaoloaika ja sarjanumero, sukunimi ja etunimi sekä ammattioikeusnimike (suomeksi ja ruotsiksi).

Testiammattikortin taustapuolen tietoja ovat fraasi esimerkkinä: Kortin haltija on Suomessa rekisteröity proviisori (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi). Muita tietoja ovat kortin sarjanumero, UPC -39 viivakoodi, viranomais tieto sekä VRK:n yhteystiedot (suomi, ruotsi ja englanti).

1.1.2016

1.1.1.6 Sosiaali- ja terveydenhuollon testikortin visuaalinen ulkoasu

Kuva 6. Testikortti

Korttityypin otsikkotietona on organisaation nimi sekä alaotsikkona testikortti (suomeksi ja ruotsiksi). Kortin etupuolelle tulevia tekstin ns. ohjauskenttiä ovat kortin voimassaoloaika ja sarjanumero, sukunimi ja etunimi sekä titteli/toimenkuva (suomeksi ja ruotsiksi).

Testikortin taustapuolen tietoja ovat: Organisaatietieto, kortin sarjanumero, UPC -39 viivakoodi, viranomaistieto sekä VRK:n yhteystiedot (suomi, ruotsi ja englanti).

1.1.1.7 Ammattihenkilön varmenteen tietosisältö

Perustietoja henkilöstä ovat:

- Henkilön rekisteröintinumero
- Henkilön yksilöintitunnus (entinen SV-numero)
- Henkilön suku- ja etunimi
- Ammattioikeusnimike
- UPN- kenttä

1.1.1.8 Henkilöstön- sekä toimijan varmenteen tietosisältö

Perustietoja henkilöstä ovat:

- Henkilön rekisteröintinumero
- Henkilön yksilöivä tunnistus
- Henkilön suku- ja etunimi
- Toimenkuva/titteli
- organisaatio
- organisaatioyksikkö
- sähköpostiosoite
- UPN- kenttä

Tarkemmat tekniset määrittelyt varmenteiden tietosisällöistä löytyvät <https://eevertti.vrk.fi/etusivu> -sivustolta.

1.1.1.9 Korttien yleiset ominaisuudet

Kaikki korttiaihiot ovat PVC-materiaalia. Käytössä on valkoinen esipainettu pohja, jossa ei ole mitään ohjaustekstejä. Visuaalinen yksilöinti tehdään aina värillisenä pintatulostuksena molemmin puolin, tekstit ovat kuitenkin aina vakiovärillä. Kuva on aina vakiokokoinen ja vakiopaikassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon korteilla oleva siru on 144 K Java - siru. Kortti sisältää:

- 144 K:n kortille toteutetun käyttöjärjestelmän
- IAS ECC -appletin
- Sirun kiinnitys korttialustaan
- Sirun alustus ja sähköinen yksilöinti
- Kortin visuaalinen yksilöinti
- NXP Mifare 1 K Classic – etäluettava siru

Jokaiseen korttiin sisältyy kortinlukijaohjelmiston käyttäjälisenssi.

1.1.1.10 Sosiaali- ja terveydenhuollon korttityyppien perustaminen

Korttityyppien perustamisen yhteydessä huomioidaan seuraavat määrittelyt: eri korttityyppien logojen suunnittelu, vakiotekstien määrittely, yksilöitävien tekstikenttien sisällön määrittely, otsikkotekstien määrittely ja korttimallin (kuvaton/kuvallinen) valinta.

1.1.1.11 Sosiaali- ja terveydenhuollon korttityyppien ylläpitopalvelu

Ylläpitopalvelu koostuu valmiiden aihoiden varastoseurannasta, toimitusosoitetietojen, yhteyshenkilöiden muutoksista, järjestelmän toimintakyvyn ylläpitämisestä ja kehittämisestä sekä asiakaslähtöisistä muutostöistä muutoin vakioituun ratkaisuun.

1.1.1.12 Avaustunnuslukukirjeen uudelleentilaus

Lukkiutuneen kortin tunnusluku (PIN1 tai PIN2) vapautetaan avaustunnusluvulla (PUK). Mikäli kortinhaltija on hukannut avaustunnuslukunsa, tulee hänen tilata rekisteröijältä uusi avaustunnusluku. Rekisteröijän tilaama tunnusluku toimitetaan kortinhaltijalle postitse.

1.2 Palvelinvarmenne

Palvelinvarmenne on tarkoitettu suojaamaan www-sivustoilla olevia luottamuksellisia tietoja sekä palvelun tarjoajan aitouden tunnistamiseen. Palvelinvarmennetta käytetään selaimen ja palvelimen välisen, salatun SSL/TLS- tietoliikennenyhteyden muodostamisessa. Palvelinvarmenne mahdollistaa myös kahden palvelimen välisen SSL-suojatun tietoliikennenyhteyden.

Palvelinvarmenteen myöntäminen tapahtuu erillisen hakemusmenettelyn ja varmennettavalla palvelimella luotavan varmennepyyntötiedoston perusteella.

Lisätietoja palvelinvarmenteen hakumenettelystä:

<https://eevertti.vrk.fi/etusivu> -sivustolta

1.3 Järjestelmäallekirjoitusvarmenne

Järjestelmäallekirjoitusvarmenne on tarkoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmissä muodostettaviin sähköisiin allekirjoituksiin.

Järjestelmäallekirjoitusvarmenteen myöntäminen tapahtuu erillisen hakemusmenettelyn ja varmennettavalla palvelimella luotavan varmennepyyntötiedoston perusteella.

Luotuja järjestelmäallekirjoitusvarmenteita ei julkaista julkisessa hakemistossa niiden vain digitaalisiin allekirjoituksiin rajoittuvan käyttötarkoituksen takia.

Järjestelmäallekirjoitusvarmenteiden pääasiallinen käyttö liittyy eArkisto-palveluun.

Lisätietoja järjestelmäallekirjoitusvarmenteen hakumenettelystä:

<https://eevertti.vrk.fi/etusivu> -sivustolta.

1.4 Sähköpostivarmenne

Sähköpostivarmenne on tarkoitettu usean henkilön toimesta seurattavien, ns. ryhmäpostilaatikoiden viestien suojaamiseen. Ryhmäpostilaatikoita ovat esimerkiksi kirjaamo@virasto.fi, tilaus@yritys.fi -tyyppiset sähköpostiosoitteet, joihin saapuvat viestit pitävät sisällään asian käsittelyyn liittyvää luottamuksellista tietoa.

Sähköpostivarmennetta käytetään salattuna saapuneiden viestien avaamisessa. Sähköpostivarmennetta voidaan käyttää myös organisaation ryhmäpostilaatikosta lähetettävien sähköpostien allekirjoittamiseen.

Tiedostopohjaisena varmenteena Väestörekisterikeskuksen myöntämän sähköpostivarmenteen käytössä ei tarvita kortinlukijoita tai erillisiä ohjelmistoja. Sähköpostivarmenne toimii yleisimmissä S/MIME-viestejä tukevissa sähköpostiohjelmassa.

Sähköpostivarmenteen hakeminen tapahtuu erillisen hakemusmenettelyn perusteella.

Lisätietoja sähköpostivarmenteen hakumenettelystä: <https://eevertti.vrk.fi/etusivu> -sivustolta.

1.5 Varakortti ja tilapäisvarmenne

Varakorteilla olevasta varmenteesta käytetään nimitystä tilapäisvarmenne. Tilapäisvarmenteiden tietosisältö vastaa tuotantokäytössä olevien korttien varmenteiden tietosisältöä.

Varakortti myönnetään työntekijälle silloin kun sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortti on rikkoutunut tai ei ole muista syistä työntekijällä käytettävissä. Kun uusi sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortti on tilattu ja uudelleen toimitettu työntekijälle, työntekijä palauttaa varakortin rekisteröinti-pisteeseen. Rekisteröintipiste sulkee ja poistaa varakortilla olevan varmenteen.

Varakortille voidaan ladata tilapäisvarmenteita aina uudelleen tarvittaessa.

1.6 Erilaiset testituotteet

1.6.1 Testikortit

Sosiaali- ja terveydenhuollon testikortit soveltuvat erilaisten teknisten toiminnallisuuden testaamiseen, mm kortinlukijoiden testaamiseen sekä kirjautumiseen erilaisiin tietojärjestelmiin.

Testikorttien varmenteiden henkilötiedot eivät perustu todellisiin henkilötietoihin. Kortin varmenteiden tietosisältö vastaa tuotantokäytössä olevien varmenteiden tietosisältöjä.

1.6.2 Testipalveluvarmenteet

Testipalvelin- ja testisähköpostivarmenteita sekä testijärjestelmäallekirjoitusvarmenteita käytetään ohjelmistokehityksessä ja järjestelmien toiminnan testaamisessa. Teknisiltä ominaisuuksiltaan testivarmenteet vastaavat tuotantokäyttöön tarkoitettuja varmenteita. Testivarmenteet luodaan erillisellä testi-CA-järjestelmällä ja varmenteiden tietosisällössä on mahdollista käyttää kuvitteellisia tietoja.

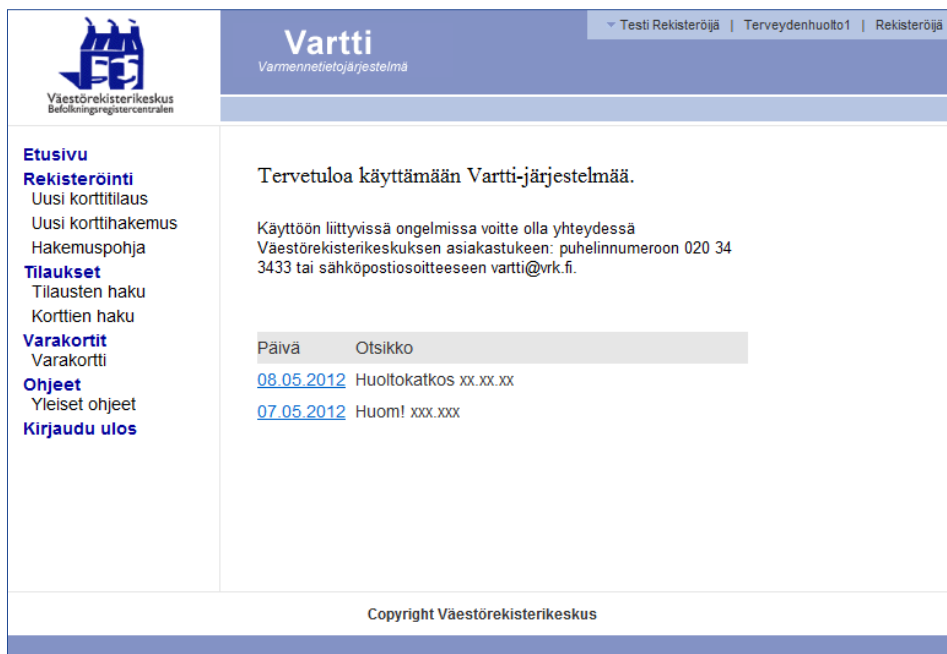
Testipalvelin- ja testisähköpostivarmenteiden sekä testijärjestelmäallekirjoitusvarmenteiden myöntäminen tapahtuu erillisen hakumenettelyn perusteella.

Lisätietoja testivarmenteiden hakumenettelystä: asiakashallinta.th-varmenne@vrk.fi.

2 Varmennepalvelut

2.1 Yleiskuvaus Vartti-palvelusta

Vartti-tilaus- ja hallinnointijärjestelmä on tarkoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon toimikorttien ja -varmenteiden sekä varakorttien ja niiden tilapäisvarmenteiden rekisteröintiä, tilausta, tuottamista ja elinkaaren hallintaa varten.

The screenshot shows the Vartti web application interface. The header includes the Väestörekisterikeskus logo and the text 'Vartti Varmennetietojärjestelmä'. Navigation links for 'Testi Rekisteröijä', 'Terveystietojärjestelmä', and 'Rekisteröijä' are visible. The left sidebar contains a menu with links: 'Etusivu', 'Rekisteröinti' (with sub-links 'Uusi korttitilaus' and 'Uusi korttihakemus'), 'Hakemusohja', 'Tilaukset' (with sub-link 'Tilausten haku'), 'Korttien haku', 'Varakortit' (with sub-link 'Varakortti'), 'Ohjeet' (with sub-link 'Yleiset ohjeet'), and 'Kirjaudu ulos'. The main content area displays a welcome message: 'Tervetuloa käyttämään Vartti-järjestelmää.' followed by contact information: 'Käyttöön liittyvissä ongelmissa voitte olla yhteydessä Väestörekisterikeskuksen asiakastukeen: puhelinnumeroon 020 34 3433 tai sähköpostiosoitteeseen vartti@vrk.fi.' Below this is a table with two columns: 'Päivä' and 'Otsikko'. It contains two entries: '08.05.2012 Huoltokatkos xx.xx.xx' and '07.05.2012 Huom! xxx.xxx'. The footer of the page states 'Copyright Väestörekisterikeskus'.

Kuva 4. Vartti-etusivu

2.1.1 Palvelun käyttö

2.1.1.1 Liittyminen palveluun

VRK ja sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot (julkiset ja yksityiset sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot) sopivat varmennepalvelujen käyttöön otosta- ja tuottamisesta allekirjoittamalla asiakassopimuksen.

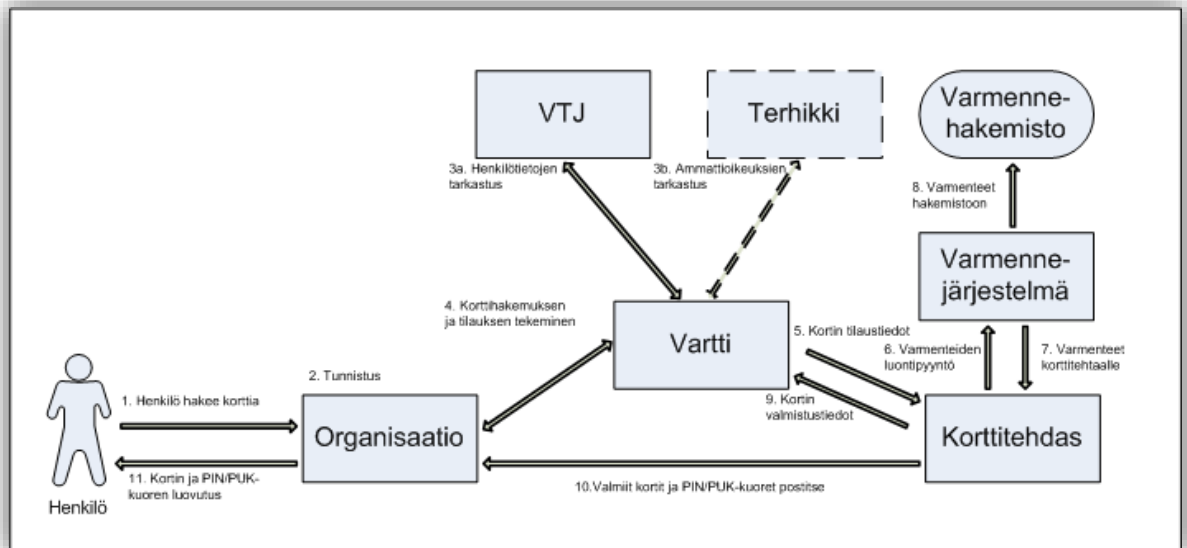
VRK ja sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot (julkiset ja yksityiset sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot) sopivat sosiaali- ja terveydenhuollon toimikorttien rekisteröimisestä allekirjoittamalla rekisteröintisopimuksen.

Rekisteröintisopimuksen allekirjoituksen jälkeen VRK kouluttaa rekisteröintiä suorittavan sosiaali- ja terveydenhuollon organisaation rekisteröijät rekisteröintitehtäviin. Rekisteröijäkoulutuksen jälkeen VRK myöntää hakemuksesta koulutetuille henkilöille rekisteröijäoikeudet suoraan käyttöön rekisteröintisovellukseen (Vartti). Organisaation rekisteröijät huolehtivat työntekijöiden rekisteröinnistä, korttitilausten tekemisestä ja valmistettujen korttien ja PIN- kirjeiden luovuttamisesta työntekijöille.

VRK perustaa asiakassopimuksen mukaisen asiakkuuden CRM -ja Vartti-järjestelmiin. Asiakkuus sisältää kaikki tarvittavat tiedot asiakassopimuksesta. Asiakassopimuksen tietoja ovat mm. organisaation täydellinen nimi, Y-tunnus, tuotteet ja niiden toimitus- ja laskutusosoite, yhteyshenkilöiden nimet, asiakasnumero ja asiakasryhmä.

Organisaatio toimii sopimuksen mukaisesti rekisteröijänä tilattaessa sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortteja ja varakortteja sekä henkilö- että palveluvarmenteita. Organisaation kanssa tehdyssä asiakassopimuksessa ja siihen liittyvissä sopimustuotteissa on määritetty, millaisia varmennepalvelutuotteita sopimuksen perusteella voi tilata ja mitä sopimustuotekohtaisia tietoja hakemukseen voi lisätä.

2.1.1.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon toimikorttien ja -varmenteiden tilausprosessi

Kuva 5: Sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortin tilausprosessi

2.1.1.2.1 Ajanvarauspalvelu

Ajanvarausjärjestelmäpalvelu on Väestörekisterikeskuksen tarjoama keskitetty ja selainpohjainen on-line -palvelu Vartti-järjestelmän rekisteröijien (rekisteröintipisteiden) ja VRK:n sosiaali- ja terveydenhuollon toimikorttien hakijoiden käyttöön.

Palvelun avulla 1) rekisteröijät voivat muokata kalenteriviikon näkyvyyden haluamallaan aikavälillä ja haluamallaan rajoitteilla (esim. rekisteröintipiste palvelee asiakkaita vain arkipäivinä klo 8-16) ja 2) sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortteja hakevat henkilöt voivat varata itselleen ajan rekisteröintipisteestä sekä peruuttaa varaamansa ajan.

2.1.1.2.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortin rekisteröinti ja tilauksen muodostus

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimija varaa etukäteen ajan julkisen tai yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon rekisteröintipisteestä. Toimikortin hakija menee ennalta sovittuun rekisteröintipisteeseen ennalta sovittuna aikana.

Rekisteröijä tunnistaa toimikorttia hakevan henkilön VRK:lta saadun koulutuksen (ja ohjeistuksen) mukaisesti.

Vartti-sovellus hakee hakijan henkilötiedot Väestötietojärjestelmästä. Vartti tarkistaa lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeudet Sosiaali- ja terveystietojen lupa- ja valvontaviraston Terhikki-rekisteristä rekisteröinnin yhteydessä.

Rekisteröijä täyttää kortinhakemuksen Vartti-sovelluksessa, tulostaa hakemuksen hakijalle ja itselleen tarkistettavaksi ja allekirjoitettavaksi. Rekisteröijä luovuttaa toisen molemminpuolisesti allekirjoitetun kortinhakemuslomakkeen kortinhakijalle.

Tämän jälkeen rekisteröijä tallentaa korttitilauksen Vartti-järjestelmään korttitehtaalte edelleen tuotettavaksi ja toimitettavaksi.

2.1.1.2.3 Tilaustietojen haku ja toimikortin valmistaminen

Korttitehdas noutaa Vartti-sovelluksesta korttitilaustiedot käyttämällä suojattua tiedonsiirtoyhteyttä ja palauttaa Varttiin tiedon tilaustietojen noutamisesta. Korttitehdas yksilöi toimikortit visuaalisesti ja sähköisesti tilaustietojen mukaisesti.

Korttitehdas muodostaa tilaustiedoista varmennepyynnön ja lähettää sen varmennejärjestelmään. Varmennejärjestelmä luo toimikortille tulevat varmenteet.

Korttitehdas noutaa luodut varmenteet varmennejärjestelmästä ja tallentaa ne toimikortin sirulle.

Luodut henkilövarmenteet (allekirjoitusvarmenteita lukuun ottamatta) julkaistaan julkisessa hakemistossa, josta se on saatavissa koko voimassaolonsa ajan.

2.1.1.2.4 Toimikortin luovuttaminen

Korttitehdas toimittaa tilaustiedoston tietojen perusteella valmistetun toimikortin ja tunnuslukukirjeen asiakasorganisaatioon.

Korttitehdas palauttaa valmistetun toimikortin valmistustiedot Vartti-sovellukseen suojatulla tietoliikenneyhteydellä.

Organisaation rekisteröijä luovuttaa toimikortin ja tunnuslukukirjeen kortin hakijalle ja tallentaa kortin luovuttamistiedot Vartti-sovellukseen.

2.1.1.2.5 Henkilövarmenteen sulkeminen

VRK:n sulkupalvelun tehtävänä on myönnettyjen varmenteiden sulkupyynnöiden vastaanottaminen ja varmenteiden sulkeminen varmennejärjestelmässä. Kortin haltija tai organisaation rekisteröijä ilmoittaa varmenteen sulkupyynnön sulkupalveluun.

Sulkupalvelun toimihenkilö kysyy soittajalta soittajan tunnistamiseen ja suljettavan varmenteen sulkemiseen tarvittavat tiedot. Saatujen tietojen perusteella toimihenkilö sulkee varmenteen varmennejärjestelmässä. Toimihenkilö ilmoittaa sulkupyynnön tekijälle sulkemisen onnistumisesta saman puhelun aikana.

Varmennejärjestelmä julkaisee suljetun varmenteen VRK:n julkiseen sulkulistaan. Lopuksi organisaation rekisteröijä tallentaa Vartti – järjestelmään varmenteen suljetuksi.

2.1.1.2.6 Varakortti ja tilapäisvarmenne

Varakortti- ja tilapäisvarmenne tarvitaan tilanteessa, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortti ei ole käytettävissä jostain syystä. Sosiaali- ja terveydenhuollon varakortissa on siru, johon voidaan ladata henkilön oikeilla tiedoilla varustettu tilapäisvarmenne On line - yhteydellä.

Varakorttien ja tilapäisvarmenteiden tilaushallinta tehdään Varti-järjestelmän kautta. Luotuja tilapäisvarmenteita ei julkaista julkisessa hakemistossa niiden tilapäisluonteen takia.

Organisaation rekisteröinnistä vastaavat henkilöt tilaavat varakortteja sekä tilapäisvarmenteita kuten muitakin varmennepalvelutuotteita. Varakortit tilataan organisaatioon rekisteröintipisteisiin ennen tilapäisvarmenteen käyttötarvetta.

2.1.1.2.7 Varmennepalvelutuotteiden toimitusajat

Tuote / palvelu:

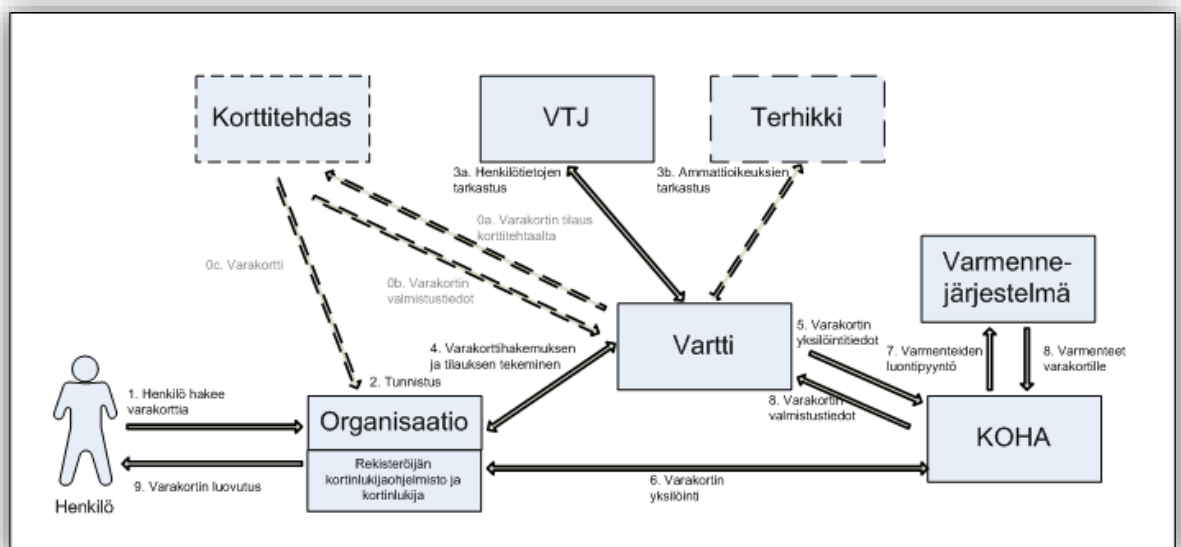
Toimitusaika:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortit enintään 2 viikkoa tilauksesta

Palveluvarmenteet enintään 1 viikko tilauksesta

Avaustunnuslukukirjeen uudelleentilaus enintään 1 viikko tilauksesta

Sosiaali- ja terveydenhuollon tilapäisvarmenteen hakuprosessi

Kuva 6. Sosiaali- ja terveydenhuollon tilapäisvarmenteen hakuprosessi

Organisaation rekisteröijät tunnistavat sosiaali- ja terveydenhuollon toimijan, jolle tilapäisvarmennetta haetaan suoraan Varti-järjestelmän kautta. Rekisteröijät dokumentoivat tavan, jolla henkilö on prosessissa tunnistettu. Rekisteröijä syöttää tilausjärjestelmään tilausaineiston. Kortinhakija ja rekisteröijä vahvistavat allekirjoituksillaan korttitilauksen. Tilapäis-varmenteen voimassaoloajan maksimipituus on 3 kuukautta. Tämä on rajoitettu suoraan tilausjärjestelmässä.

Varti- tilaus- ja hallinnointijärjestelmä lähettää tilausaineiston mukaisesti varmennepyyntöä ja vastaanottaa varmenteen takaisin järjestelmään. Luodut

tilapäisvarmenteet tallennetaan varakortin sirulle On Line – yhteydellä. Varmenteiden tallennuksen yhteydessä luodaan myös varmennekohtaiset Pin -koodit.

Luotuja tilapäisvarmenteita ei julkaista julkisessa VRK:n ylläpitämässä hakemistossa. Varakortin tilapäisvarmenteet suljetaan suoraan Vartti-järjestelmän kautta ja varakortti on uudelleen käytettävissä.

2.2 VRK:n myöntämien varmenteiden hakemisto- ja sulkupalvelu

2.2.1 Hakemisto

Hakemistopalveluun tuodaan FINEID-määritysten mukaisia varmenteita ja niiden sulkulistoja VRK:n varmennejärjestelmästä erillisellä tietoliikenneyhteydellä. Hakemistopalvelusta haetaan varmenteita ja sulkulistoja julkisesta Internetistä LDAP- ja HTTP-protokollalla. Aikapalvelu tuottaa ajan VRK:n varmennejärjestelmille.

2.2.2 Sulkupalvelu

Varmenteiden sulkupalvelu vastaanottaa varmenteiden sulkupyynnöjä ja välittää ne varmennejärjestelmään.

Väestörekisterikeskus julkaisee varmenteiden haltijoiden hakemistopalvelun yhteydessä sulkulistaa. Sulkulistalta löytyvät suljettujen varmenteiden sarjanumerot ja tiedot sulkemisajankohdasta.

2.2.2.1 Sulkupalvelun yhteystiedot

- Puh.0800 162 622 (maksuton Suomesta soittaessa)
- Ulkomailta soittaessa +358 800 162 622 (+paikallisen operaattorin veloitus)
- Palvelua tarjotaan 24/7 -palveluna
- Ilmoitukset suomeksi, ruotsiksi sekä englanniksi

2.3 Neuvontapalvelu

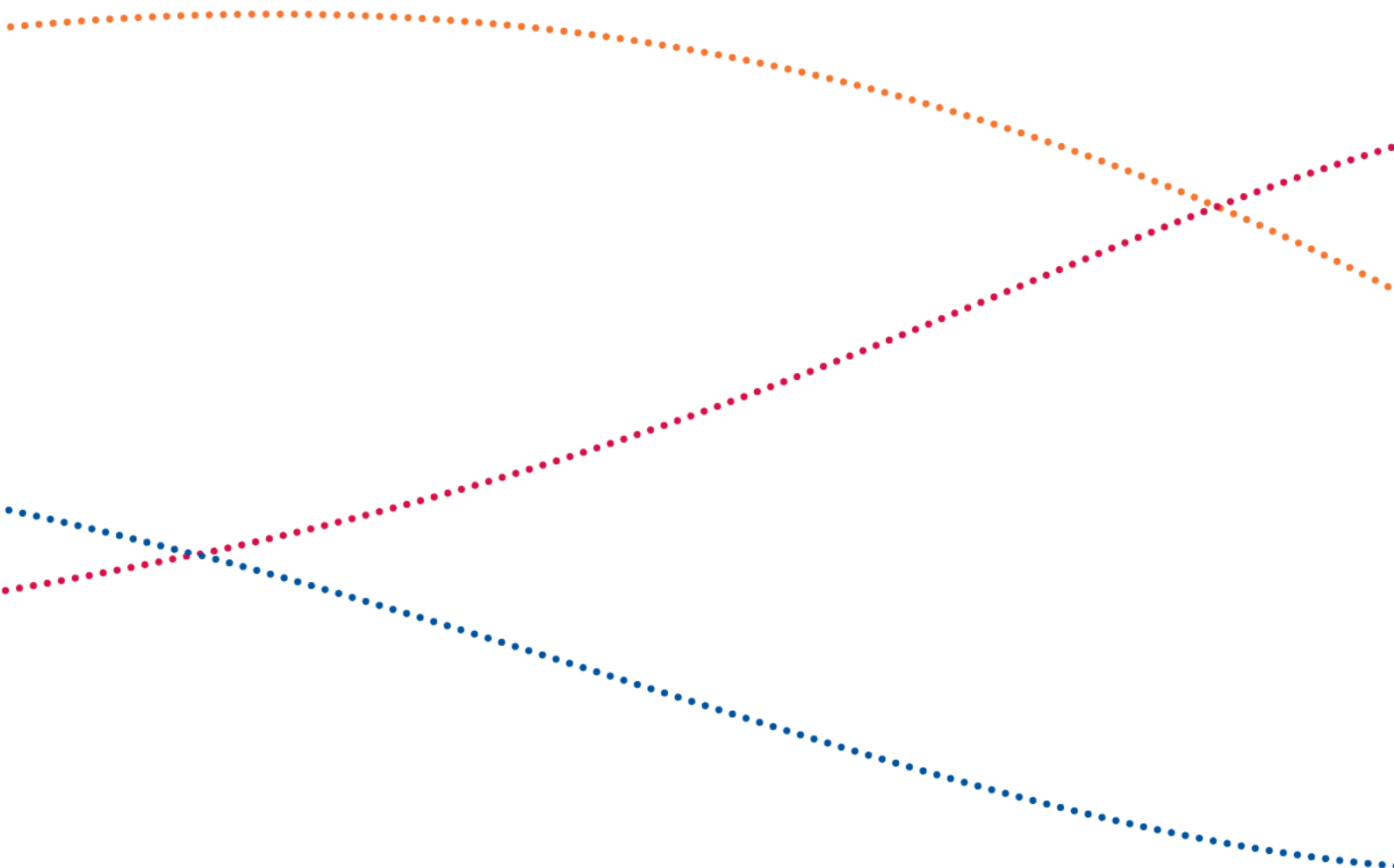
2.3.1 Varmenteiden neuvontapalvelu

Varmenteiden neuvontapalvelu

Neuvontapalvelu antaa puhelimitse tukea varmenteiden käytössä ja käyttöönoton yhteydessä esiintyvissä yleisimmissä ongelmatilanteissa, kuten PIN-tunnuslukujen käyttö ja vaihtaminen sekä lukkiutuneen PIN- tunnusluvun vapauttaminen. Neuvontapalvelu on käytettävissä arkisin klo 8.00–21.00, lauantaisin klo:09:00-15:00. Neuvontapalvelun palvelukielet ovat suomi ja ruotsi.

Neuvontapalvelun yhteystiedot

- 0600 9 6160 (pvm/mpm)

Hinnasto

Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluhinnasto
2016

18.10.2016

Väestörekisterikeskus

18.10.2016

Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluhinnasto

Tuote / Palvelu	Laskutusperuste	Hinta
1. Organisaatiovarmenne	Vuosimaksu	6,90 € / vuosi
Kortinlukijaohjelmiston käyttöoikeus ja varmenteen ylläpito (hakemisto- ja sulkulistapalvelu)		
2. Tilapäisvarmenne	hinta/varmennehaku	10,00 € / kpl
3. Varakortti	kertamaksu	30,00 € / kpl

4. Korttikonseptit

VRK tarjoaa useita eri korttikonsepteja erilaisiin asiakastarpeisiin. Korttikonseptien hintoihin vaikuttavat korttiaihiomateriaali, tulostus- ja painatustekniikka sekä painatuksessa ja yksilöinnissä käytettävien värien määrä. Kaikkiin vakio-organisaatiokorttikonsepteihin liittyvät korttityypin perustaminen sekä korttityypin ylläpitomaksut.

5. Muut varmennepalvelutuotteet	Laskutusperuste	Hinta
5.1 Palvelinvarmenne	1 - 10 kpl / vuosimaksu	300,00 €
Lisenssi ja ylläpitopalvelu	11 - 50 kpl / vuosimaksu	225,00 €
	yli 50 kpl / vuosimaksu	175,00 €
5.2 Sähköpostivarmenne	1 - 10 kpl / vuosimaksu	300,00 €
Lisenssi ja ylläpitopalvelu	11 - 50 kpl / vuosimaksu	225,00 €
	yli 50 kpl / vuosimaksu	175,00 €
Käyttäjäkohtainen lisenssi	kappale / vuosi	
	1 - 6 käyttäjää	+ 50,00 € / lisenssi
	yli 6 käyttäjää	+ 100,00 € / lisenssi
5.3 Järjestelmäallekirjoitusvarmenne	1 - 10 kpl / vuosimaksu	300,00 €
Lisenssi ja ylläpitopalvelu	11 - 50 kpl / vuosimaksu	225,00 €
	yli 50 kpl / vuosimaksu	175,00 €

Palvelin-, sähköposti- ja järjestelmäallekirjoitusvarmenteita voidaan tilata 1 - 2 vuodeksi kerrallaan.

5.4 PUK-kuoren uudelleentulostus	Kappalehintaa	18,00 €
---	---------------	---------

18.10.2016

6. Muut palveluihin liittyvät maksut

- Organisaatiokorttien käsittelykulut ovat 15 EUR toimitettavaa erää kohden.
- Hinnat on ilmoitettu ilman arvonlisäveroa.

7. Julkisoikeudellisten tuotteiden ja palvelujen hinnat

Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Väestörekisterikeskuksen julkisoikeudellisten tuotteiden ja palvelujen hinnat määräytyvät kulloinkin voimassa olevan valtiovarainministeriön asetuksen Väestörekisterikeskuksen suoritteiden maksuista mukaisesti.

Väestörekisterikeskuksen julkisoikeudellisten tuotteiden ja palvelujen hinnat määräytyvät kulloinkin voimassa olevan sisäministeriön asetuksen poliisin suoritteiden maksullisuudesta mukaisesti.

Edellä mainituissa asetuksissa säädetään kansalaisvarmenteen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon varmenteiden hinnoittelusta.